

एक बेसिक ChatGPT मार्गदर्शिका

तुमच्या फोनवर ChatGPT वापरण्यासाठी एक सोपी मार्गदर्शिका. ही पहिल्यांदा वापरणाऱ्यांसाठी आणि ज्यांना इंग्रजी किंवा तंत्रज्ञानाची फारशी माहिती नाही अशा लोकांसाठी लिहिली आहे. यात ॲप इन्स्टॉल करण्यापासून ते आवाज आणि कॅमेरा वापरण्यापर्यंत सर्व काही सांगितले आहे. यात स्वयंपाक, आरोग्य, शेती, बजेट, सरकारी फॉर्म आणि छोटा व्यवसाय यांसारखी रोजच्या आयुष्यातील खरी उदाहरणे वापरली आहेत.

अनुक्रमणिका (Table of Contents)

1. सुरुवात करण्यापूर्वी एक गोष्ट
 2. भाग 1 — ChatGPT म्हणजे काय?
 3. भाग 2 — Android वर सुरुवात कशी करावी
 4. भाग 3 — iPhone (iOS) वर सुरुवात कशी करावी
 5. भाग 4 — सोप्या वापरासाठी सेटअप
 6. भाग 5 — ChatGPT शी फोन कॉलसारखी बोला (आवाज)
 7. भाग 6 — फोटो काढून प्रश्न विचारा (कॅमेऱ्याचा वापर)
 8. भाग 7 — प्रश्न कसे विचारावेत (प्रॉम्प्टच्या मूलभूत गोष्टी)
 9. भाग 8 — 20 गोष्टी ज्या तुम्ही आजच करून पाहाव्यात
 10. भाग 9 — रोजच्या आयुष्यातील उदाहरणे
 11. भाग 10 — ज्येष्ठ नागरिकांसाठी ChatGPT
 12. भाग 11 — महिला आणि घर सांभाळणाऱ्यांसाठी ChatGPT
 13. भाग 12 — नवीन कौशल्ये शिकणे
 14. भाग 13 — ChatGPT तुमचे पैसे वाचवू शकते
 15. भाग 14 — ChatGPT काय करू शकत नाही
 16. भाग 15 — टिप्स आणि युक्त्या
 17. भाग 16 — झटपट संदर्भ कार्ड
-

सुरुवात करण्यापूर्वी एक गोष्ट

नमस्कार, आणि तुमचे स्वागत आहे!

जर तुम्ही कधी असे वाटले असेल की आपला एक हुशार मित्र असता तर बरे झाले असते — असा कोणीतरी जो जवळपास प्रत्येक गोष्टीबद्दल थोडेफार जाणतो, जो नेहमी जागा असतो, तुमच्या प्रश्नांना कधीही कंटाळत नाही, आणि प्रश्न विचारल्यावर तुम्हाला कधीही कमी लेखत नाही — तर हे छोटेसे पुस्तक तुमच्यासाठीच आहे.

तुम्हाला चांगली इंग्रजी येण्याची गरज नाही. तुम्ही तरुण असण्याची गरज नाही. तुम्ही "संगणकात हुशार" असण्याचीही गरज नाही. जर तुम्ही फोन कॉल करू शकत असाल, WhatsApp वर मेसेज पाठवू शकत असाल, किंवा तुमच्या फोनने फोटो काढू शकत असाल, तर ChatGPT वापरण्यासाठी तुम्हाला आधीच पुरेसे माहित आहे.

ही मार्गदर्शिका पावलोपावली तुमचा हात धरेल. आपण हळूहळू पुढे जाऊ. इथे काहीही कठीण नाही. शेवटी तुम्ही ChatGPT कडून जेवणाच्या पाककृती, मुलांच्या अभ्यासात मदत, तुमच्या दुकानासाठी सल्ला, सरकारी फॉर्मची माहिती, आणि अजून बरेच काही विचारू शकाल — तेही तुमच्याच बोलण्याच्या भाषेत.

घाई करू नका. कसलीही गडबड नाही. वाचताना तुमचा फोन जवळ ठेवा, आणि प्रत्येक पाऊल स्वतः करून पाहा. करत शिकणे हाच शिकण्याचा सर्वोत्तम मार्ग आहे.

चला तर मग सुरुवात करूया.

भाग 1 — ChatGPT म्हणजे काय?

याला एक खूप हुशार मित्र समजा

कल्पना करा की तुमचा एक मित्र आहे ज्याने हजारो पुस्तके, वर्तमानपत्रे आणि वेबसाइट वाचल्या आहेत. हा मित्र स्वयंपाकाबद्दल थोडे, शेतीबद्दल थोडे, आरोग्याबद्दल थोडे, अभ्यासाबद्दल थोडे, व्यापाराबद्दल थोडे — जवळपास प्रत्येक गोष्टीबद्दल जाणतो.

आता कल्पना करा की हा मित्र तुमच्या फोनच्या आत राहतो, दिवसाचे 24 तास, आठवड्याचे सातही दिवस जागा असतो, आणि नेहमी मदत करायला तयार असतो. तुम्ही या मित्राला दुपारी 2 वाजता किंवा रात्री 2 वाजता, कधीही प्रश्न विचारू शकता. हा मित्र कधीही रागावत नाही, कधीही थकत नाही, आणि कधीही म्हणत नाही "नंतर विचार."

तोच मित्र म्हणजे ChatGPT.

ChatGPT हे एक संगणक प्रोग्राम आहे ज्याच्याशी तुम्ही सामान्य बोलण्याच्या भाषेत बोलू शकता — अगदी तसेच जसे तुम्ही एखाद्या माणसाशी बोलता. तुम्ही तुमचा प्रश्न टाईप करता (किंवा बोलूही शकता), आणि ChatGPT सोप्या शब्दांत उत्तर लिहून देते.

"AI" चा अर्थ काय?

तुम्ही कदाचित "AI" हा शब्द ऐकला असेल. याचा अर्थ आहे **Artificial Intelligence (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स)**. या मोठ्या शब्दांना घाबरू नका.

- **"Artificial"** चा अर्थ आहे "माणसाने बनवलेले" — अशी एखादी गोष्ट जी लोकांनी तयार केली आहे, जी नैसर्गिकरीत्या जन्मलेली नाही.
- **"Intelligence"** चा अर्थ आहे "विचार करण्याची आणि समजून घेण्याची क्षमता."

म्हणून AI चा सरळ अर्थ झाला — **माणसाने बनवलेला विचार करणारा मदतनीस**. जसे कॅल्क्युलेटर गणितासाठी माणसाने बनवलेला मदतनीस आहे, तसेच AI प्रश्नांसाठी, लेखनासाठी आणि कल्पनांसाठी माणसाने बनवलेला मदतनीस आहे.

ChatGPT हे AI चेच एक प्रकार आहे. "GPT" हे फक्त त्याचे नाव आहे — त्याचा पूर्ण अर्थ काय आहे हे लक्षात ठेवण्याची तुम्हाला गरज नाही. याला स्कूटरच्या ब्रँडच्या नावासारखे समजा. तुम्ही स्कूटर चालवता; प्रत्येक अक्षराचा अर्थ काय हे जाणण्याची तुम्हाला गरज नसते.

हे Google पेक्षा कसे वेगळे आहे?

बरेच लोक विचारतात: "माझ्याकडे आधीच Google आहे. मला याची काय गरज?"

छान प्रश्न! सोपा फरक असा आहे:

- **Google** तुम्हाला वाचण्यासाठी वेबसाइटची एक यादी देते. मग तुम्हाला प्रत्येक लिंक उघडून, सगळे वाचून, स्वतःचे उत्तर शोधायचे लागते. हे असे आहे जसे एखाद्या मोठ्या ग्रंथालयात जाऊन तुमच्या हातात दहा पुस्तके दिली जातात — योग्य पान तर तुम्हालाच शोधायचे लागते.
- **ChatGPT** तुम्हाला थेट उत्तर देते, तुमच्याच भाषेत, जसे एखादी व्यक्ती समजावून सांगत आहे. हे असे आहे जसे एखाद्या जाणकार दुकानदाराला विचारणे, जो एकाच स्पष्ट उत्तरात सांगतो की तुम्हाला काय हवे आहे.

आणि सर्वात चांगली गोष्ट: तुम्ही पुढे आणखी प्रश्न विचारत राहू शकता. जर उत्तर समजले नाही, तर तुम्ही म्हणू शकता "आणखी सोपे करून सांग," आणि ते प्रत्येक वेळी संयमाने पुन्हा प्रयत्न करेल.

रोजच्या आयुष्यात ChatGPT उपयोगी का आहे?

इथे काही मार्ग दिले आहेत ज्यांनी संपूर्ण भारतात सामान्य लोक रोज ChatGPT वापरतात:

- एक **आई** घरात उरलेल्या सामानातून झटपट रात्रीच्या जेवणाची पाककृती विचारते.
- एक **विद्यार्थी** विज्ञानाचा कठीण धडा सोप्या मराठीत समजावून सांगायला सांगतो.
- एक **शेतकरी** विचारतो की हिवाळ्याच्या हंगामात त्याच्या गव्हाच्या पिकासाठी कोणते खत योग्य राहील.
- एक **दुकानदार** सणाच्या सेलवर ग्राहकांना बोलावण्यासाठी एक छान WhatsApp मेसेज लिहून घेतो.
- एक **आजोबा** विचारतात की त्यांच्या पेन्शनचा ऑनलाइन फॉर्म कसा भरावा.
- एक **तरुणी** सरकारी परीक्षेच्या तयारीसाठी सरावाचे प्रश्न तयार करून घेते.
- एक **वडील** कुटुंबासाठी महिन्याचे बजट बनवण्याची पद्धत विचारतात.

ही यादी कधीच संपत नाही. रोजच्या आयुष्यात तुमच्या मनात जो काही प्रश्न येईल, तो तुम्ही विचारू शकता.

हे खरेच मोफत आहे का?

होय! ChatGPT ची एक **मोफत आवृत्ती (free version)** आहे जी कोणीही वापरू शकतो. ती डाउनलोड करण्यासाठी किंवा रोजचे प्रश्न विचारण्यासाठी तुम्हाला काहीही पैसे द्यावे लागत नाहीत. या मार्गदर्शिकेतील जवळपास प्रत्येक गोष्टीसाठी ही मोफत आवृत्ती पुरेशीहून जास्त आहे.

एक पैसे लागणारी आवृत्तीही आहे (जिला "ChatGPT Plus" म्हणतात) जी दर महिन्याला पैसे घेते आणि काही अतिरिक्त सुविधा देते. **तुम्हाला याची गरज नाही.** या पुस्तकातील प्रत्येक गोष्टीसाठी मोफत आवृत्ती उत्तम काम करते. म्हणून काळजी करू नका — तुमच्याकडून पैसे मागितले जाणार नाहीत.

लक्षात ठेवा: ऑप डाउनलोड करणे मोफत आहे. खाते बनवणे मोफत आहे. प्रश्न विचारणे मोफत आहे. जर एखादी वेबसाइट किंवा व्यक्ती "ChatGPT सुरु करण्यासाठी" तुमच्याकडून पैसे मागत असेल, तर ती फसवणूक आहे — तिच्याकडे दुर्लक्ष करा.

तुम्हाला एक छोटेसे वचन

तुम्ही ही मार्गदर्शिका पूर्ण करेपर्यंत, तुम्ही हे सगळे स्वतः करू शकाल, कोणाच्याही मदतीशिवाय. म्हणून वाचत राहा, आणि चला हे तुमच्या फोनवर सेट करूया.

भाग 2 — Android वर सुरुवात कशी करावी

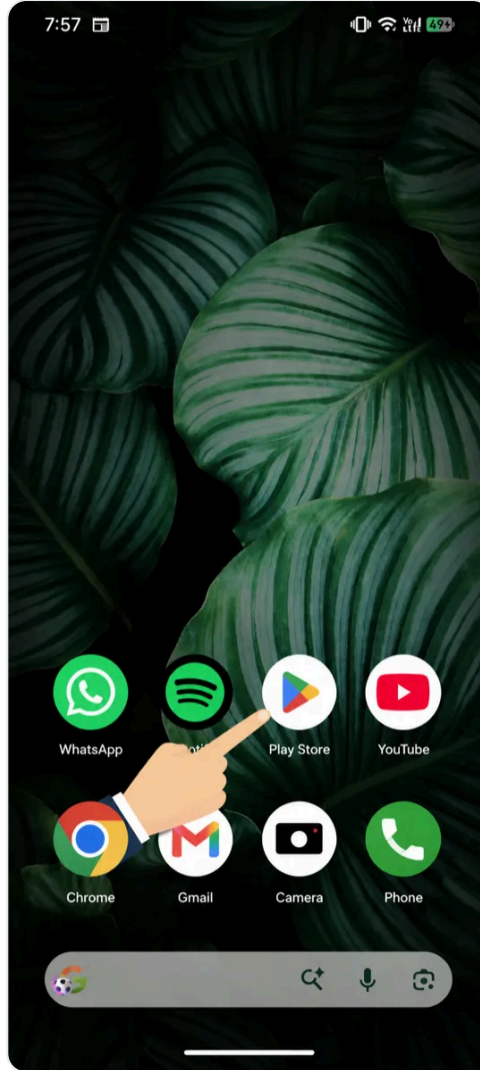
(जर तुमच्याकडे iPhone असेल, तर तुम्ही थेट भाग 3 वर जाऊ शकता.)

बहुतेक भारतीय फोन — Samsung, Vivo, Oppo, Redmi, Realme, Motorola, आणि इतर — **Android** नावाच्या गोष्टीवर चालतात. तुम्ही ओळखू शकता की हा Android फोन आहे जर त्यात **Google Play Store** ॲप असेल. Play Store हे ते दुकान आहे जिथून आपण ॲप सुरक्षितपणे आणि मोफत डाउनलोड करतो.

आता आपण मिळून ChatGPT इन्स्टॉल करूया. फक्त एक-एक पाऊल सोबत चालत राहा. तुमचा फोन अनलॉक करून तयार ठेवा.

पाऊल 1 — Google Play Store उघडा

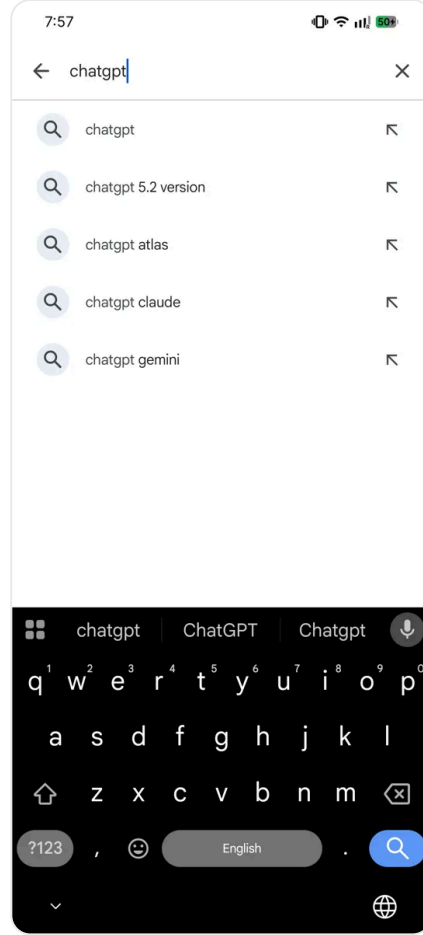
1. तुमच्या फोनच्या स्क्रीनवर असा एक आयकॉन शोधा जो **रंगीबेरंगी त्रिकोणासारखा** दिसेल (त्यात लाल, पिवळा, हिरवा आणि निळा रंग असतो, एका छोट्या "play" बाणासारखा).
2. त्याच्या खाली तुम्हाला सहसा **"Play Store"** असे लिहिलेले दिसेल.
3. त्यावर एकदा बोटाने टॅप करा.

जर हे सापडले नाही, तर स्क्रीनच्या खालून वर स्वाइप करा जेणेकरून तुमचे सगळे ॲप दिसतील, मग "Play Store" शोधा.

पाऊल 2 — ChatGPT शोधा

1. जेव्हा Play Store उघडेल, तेव्हा वरती तुम्हाला एक **सर्च बार (search bar)** दिसेल. त्यात सहसा लिहिलेले असते "Search for apps & games." किंवा तुम्हाला खाली मध्यभागी एक **सर्च आयकॉन** दिसेल जो भिंगाच्या (magnifying glass) सारखा दिसतो.
2. त्या सर्च बार किंवा आयकॉनवर टॅप करा. खालून एक कीबोर्ड वर येईल.
3. हा शब्द टाईप करा: **chatgpt**
(तो हळूहळू, अक्षरा-अक्षराने टाईप करा: c-h-a-t-g-p-t. मोठ्या-छोट्या अक्षरांची काळजी करू नका.)
4. तुमच्या कीबोर्डवरचा **सर्च बटण** (भिंगासारखा) टॅप करा.

पाऊल 3 – योग्य ॲप ओळखा

हे एक **महत्वाचे** पाऊल आहे. अनेक ॲप दिसू शकतात, आणि काही नकली किंवा नक्कल असू शकतात. आपल्याला **खरे, अधिकृत** ॲप हवे आहे.

असे ॲप शोधा ज्यात लिहिलेले असेल:

- **नाव:** ChatGPT
- **बनवणारा (Developer):** OpenAI

बनवणाऱ्याचे नाव **"OpenAI"** ॲपच्या नावाच्या अगदी खाली छोट्या करड्या अक्षरांत लिहिलेले असते. यावरूनच तुम्ही ओळखाल की हे खरे आहे. कोट्यवधी लोकांनी आधीच हे डाउनलोड केले आहे, म्हणून ते सर्वात वरच्या निकालांमध्ये असेल.

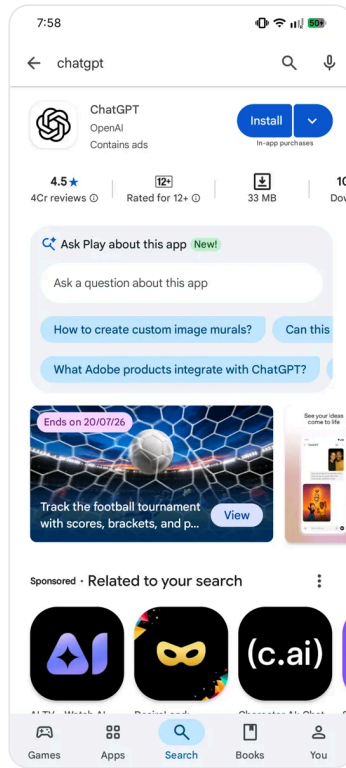
याचा आयकॉन मध्यभागी **गाठीसारख्या फुलाच्या डिझाइनवाला काळा किंवा पांढरा गोल** असतो.

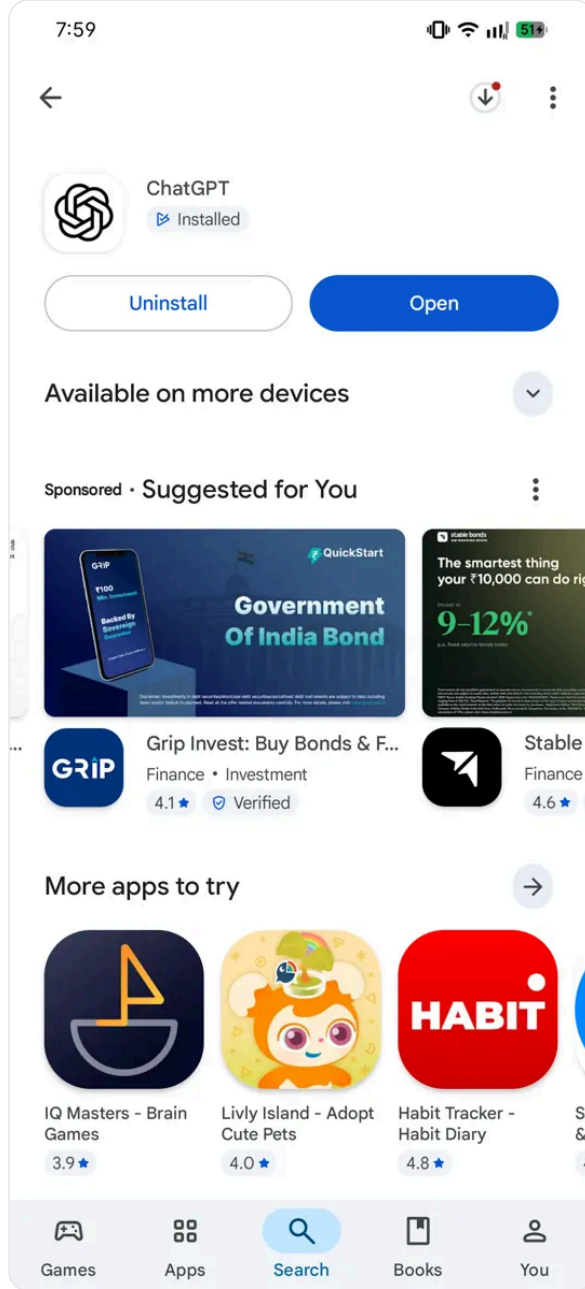
सावध राहा: "Chat GBT," "ChatGPT AI Pro," किंवा असे कोणतेही ॲप डाउनलोड करू नका जे "OpenAI" ने बनवलेले नाही. ती नकली असू शकतात जी खूप जाहिराती दाखवतात किंवा पैसे मागतात. नेहमी तपासा की बनवणारा **OpenAI** आहे.

पाऊल 4 – डाउनलोड आणि इन्स्टॉल करा

1. खऱ्या ChatGPT ँपवर टॅप करून त्याचे पान उघडा.
2. तुम्हाला ँक हिरवा **"Install"** बटण दलसेल. तो ँकदा टॅप करा.
3. ँप डाउनलोड व्हायला सुरुवात होईल. तुम्हाला ँक ँछोटा गोल भरत असलेला दलसेल, जो प्रगती दाखवतो. तुमच्या इंटरनेटच्या वेगानुसार यात काही सेकंदांपासून ँक मलनलटापर्यंत वेळ लागतो.
4. झाल्यावर, "Install" बटण बदलून **"Open"** बटण होईल.

टलप: जर तुमच्याकडे Wi-Fi असेल तर त्याचा वापर करा, जेणेकरून तुमचा मोबाइल डेटा खर्च होणार नाही. पण हे ँक ँछोटे ँप ँआहे, म्हणून मोबाइल डेटाही ठीक ँआहे.

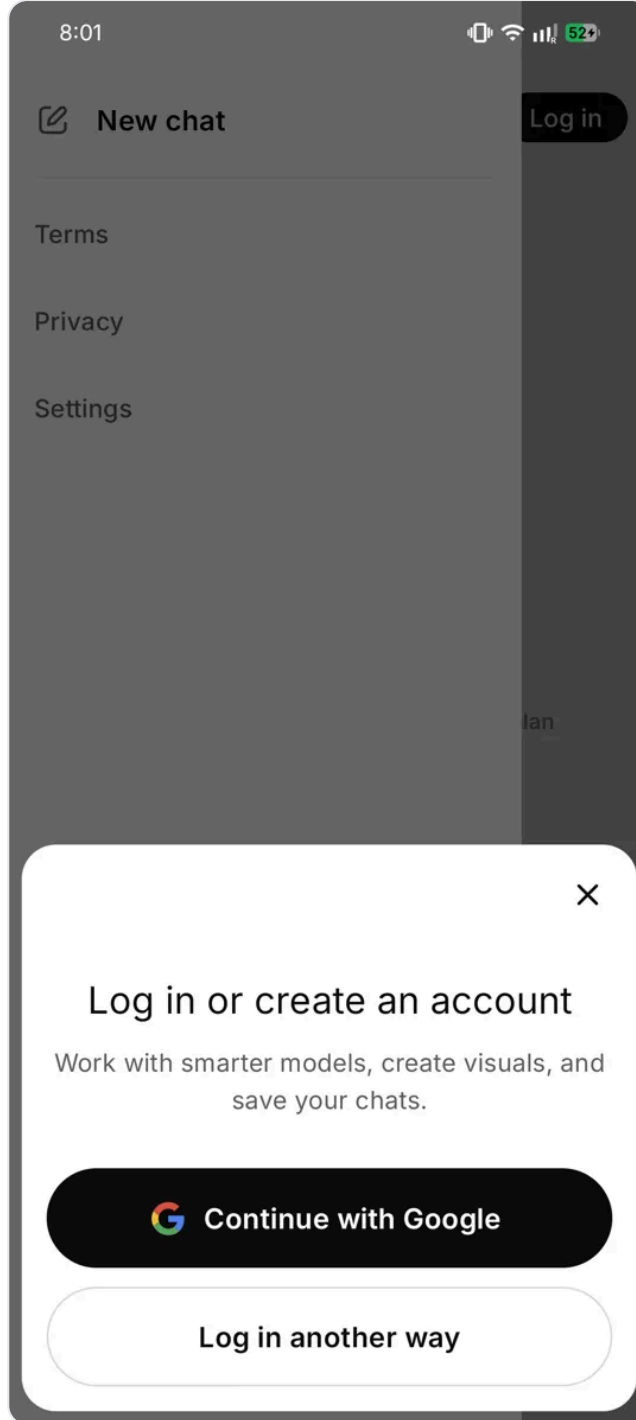

पाऊल 5 — ॲप उघडा

"Open" बटण टॅप करा. (पुढच्या वेळेपासून, तुम्ही थेट ChatGPT आयकॉन टॅप करूनही हे उघडू शकता, जो आता तुमच्या फोनच्या होम स्क्रीनवर आहे.)

पहिल्यांदा उघडल्यावर तुम्हाला एक स्वागत स्क्रीन दिसेल. आता आपण तुमचे खाते बनवू.

पाऊल 6 — तुमचे खाते बनवा

ChatGPT वापरण्यासाठी तुम्हाला एक मोफत खाते हवे. हे ग्रंथालयाचे कार्ड बनवण्यासारखे आहे — ते लक्षात ठेवते की तुम्ही कोण आहात जेणेकरून तुमच्या संभाषणे तुमच्यासाठी सुरक्षित राहतील. हे बनवायला दोन मिनिटे लागतात.

स्वागत स्क्रीनवर तुम्हाला काही बटण दिसतील. चला तुमचे पर्याय पाहूया:

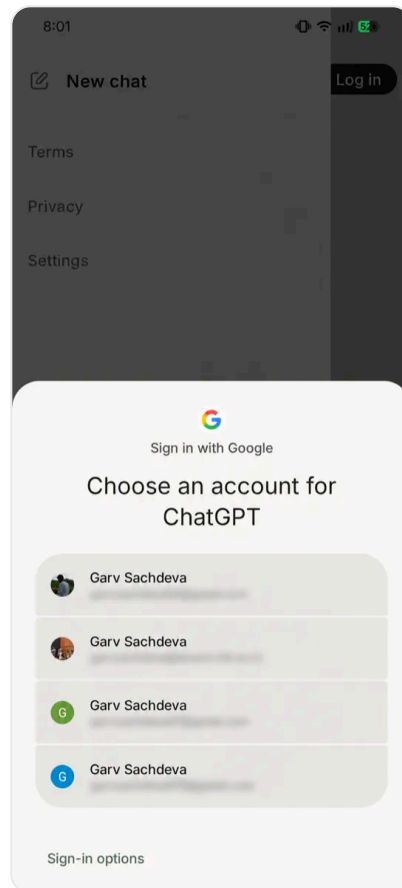
- **"Continue with Google"** — जर तुमच्याकडे आधीपासून Gmail खाते असेल तर सर्वात सोपा मार्ग.
- **"Continue with Apple"** — फक्त iPhone वर (Android वर हे सोडून द्या).
- **"Sign up"** — कोणत्याही ईमेल पत्त्याने नवीन खाते बनवण्यासाठी.

खाली आपण **दोन सर्वात सोपे मार्ग** समजावून सांगू. जो तुम्हाला योग्य वाटेल, तो निवडा.

सोपा मार्ग — Google ने Sign up करा (शिफारस केलेले)

जर तुम्ही आधीपासून Gmail वापरत असाल (बहुतेक Android फोनमध्ये आधीपासून Google खाते सेट असते), तर हा सर्वात सोपा मार्ग आहे. कोणताही नवीन पासवर्ड लक्षात ठेवण्याची गरज नाही!

1. **"Continue with Google"** टॅप करा.
2. तुमच्या फोनवर असलेल्या Google खात्यांची यादी दिसेल. जे वापरायचे आहे त्यावर टॅप करा (त्यात तुमचा ईमेल पत्ता दिसेल, जो **@gmail.com** ने संपतो).
3. हे विचारू शकते "ChatGPT wants to use Google to sign in" — **"Continue"** किंवा **"Allow"** टॅप करा.
4. झाले! तुमचे खाते बनले. ना कोणता पासवर्ड, ना कोणता ईमेल व्हेरिफाय करणे.

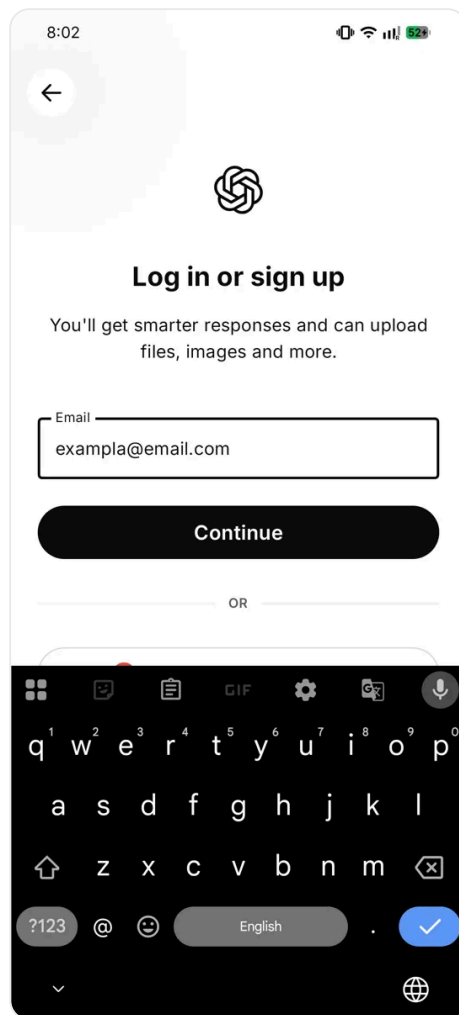

दुसरा मार्ग — ईमेलने Sign up करा

जर तुम्हाला दुसरा ईमेल वापरायचा असेल, किंवा तुमच्याकडे Gmail नसेल, तर ही पावले अनुसरा:

1. **"Sign up"** टॅप करा.
2. तुमचा **ईमेल पत्ता** काळजीपूर्वक टाईप करा (उदाहरण: ramesh.kumar@gmail.com). पुन्हा तपासा की कोणतीही शब्दलेखनाची चूक नाही.
3. **"Continue"** टॅप करा.

4. आता एक **पासवर्ड** बनवा. हा एक गुप्त शब्द आहे जो फक्त तुम्हाला माहीत आहे. सहसा तो किमान 8 अक्षरे/अंकांचा असावा लागतो.
- **असा बनवा जो तुम्हाला लक्षात राहील पण दुसरे अंदाज लावू शकणार नाहीत.** "12345678" किंवा "password" वापरू नका.
 - एक चांगली युक्ती: एखादा शब्द आणि काही अंक एकत्र करा ज्यांचा अर्थ फक्त तुम्हालाच माहीत असेल, जसे एखाद्या पाळीव प्राण्याचे नाव आणि एखादे वर्ष.
 - **तुमचा पासवर्ड कुठेतरी सुरक्षित जागी लिहून ठेवा** (एका डायरीत), कारण पुढच्या वेळी लॉग इन करताना तुम्हाला त्याची गरज पडेल.
5. **"Continue"** टॅप करा.

पाऊल 7 — तुमचा ईमेल व्हेरिफाय करा

जर तुम्ही ईमेलने sign up केले असेल, तर ChatGPT ला खात्री करावी लागते की ईमेल खरेच तुमचा आहे. याला **"व्हेरिफाय करणे"** म्हणतात.

1. ChatGPT म्हणेल: "We sent a code/link to your email."
2. ChatGPT उघडे राहू द्या. त्याच फोनवर तुमचे **ईमेल ॲप** (जसे Gmail) उघडा.

3. **"OpenAI"** कडून आलेला एक नवीन ईमेल शोध. (जर एका मिनिटात दिसले नाही, तर "Spam" किंवा "Promotions" फोल्डर पाहा.)
4. तो ईमेल उघडा. त्यात एकतर असेल:
 - एक **बटण किंवा लिंक** ज्यावर लिहिलेले असेल "Verify email address" — फक्त त्यावर टॅप करा, किंवा
 - एक **6 अंकांचा कोड** (जसे 4 8 2 9 1 7) — तो नोंदवून घ्या, ChatGPT वर परत जा, आणि टाईप करा.
5. झाल्यावर, तुमचा ईमेल व्हेरिफाय झाला.

पाऊल 8 — ChatGPT ला तुमच्याबद्दल थोडे सांगा

तुमचे खाते बनल्यावर, हे विचारू शकते:

- **तुमचे नाव** (तुम्ही तुमचे पहिले नाव देऊ शकता, जसे "रमेश" किंवा "सुनीता").
- **तुमचा वाढदिवस / जन्मतारीख** (हे खात्री करण्यासाठी की तुमचे वय पुरेसे आहे; सहसा 13 वर्षे किंवा त्याहून जास्त, बहुतेकदा 18).

हे भरा आणि **"Continue"** टॅप करा. हे सोपे, सामान्य प्रश्न आहेत — काळजीची काही गोष्ट नाही.

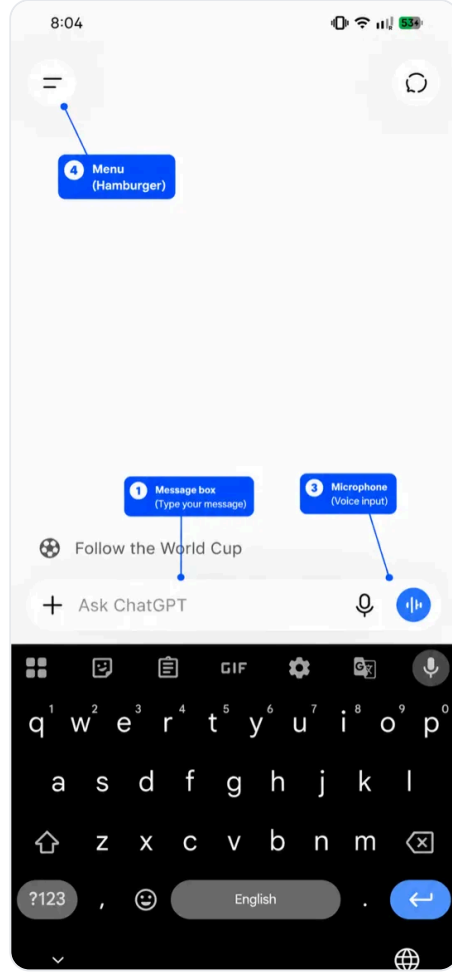
पाऊल 9 — परवानग्या द्या किंवा सोडून द्या

ॲप **नोटिफिकेशन** (छोटे संदेश) पाठवण्याची परवानगी मागू शकते. तुम्ही **"Allow"** किंवा **"Don't allow"** टॅप करू शकता — दोन्ही ठीक आहे. यामुळे तुमच्या वापरावर काही फरक पडत नाही.

पाऊल 10 — तुम्ही आत आलात! तुमची पहिली स्क्रीन

अभिनंदन! 🎉 आता तुम्हाला ChatGPT ची मुख्य स्क्रीन दिसेल. चला ती समजून घेऊ:

- **मध्यभागी/वरती** तुम्हाला "ChatGPT" आणि काही उदाहरण प्रश्न दिसू शकतात.
- **खाली** एक लांब रकाना आहे ज्यात लिहिलेले आहे **"Message"** किंवा **"Ask anything."** इथेच तुम्ही तुमचे प्रश्न टाईप करता.
- **त्या रकान्याच्या उजवीकडे** एक बाण किंवा मायक्रोफोन आहे — बाण तुमचा मेसेज **पाठवतो**; मायक्रोफोनने तुम्ही टाईप करण्याऐवजी **बोलू** शकता.
- **वरच्या डाव्या कोपऱ्यात** सहसा तीन रेषा (≡) किंवा एक छोटा आयकॉन असतो. त्यावर टॅप केल्यावर तुमची **जुनी संभाषणे** दिसतात — तुम्ही विचारलेल्या प्रत्येक प्रश्नाचा इतिहास.

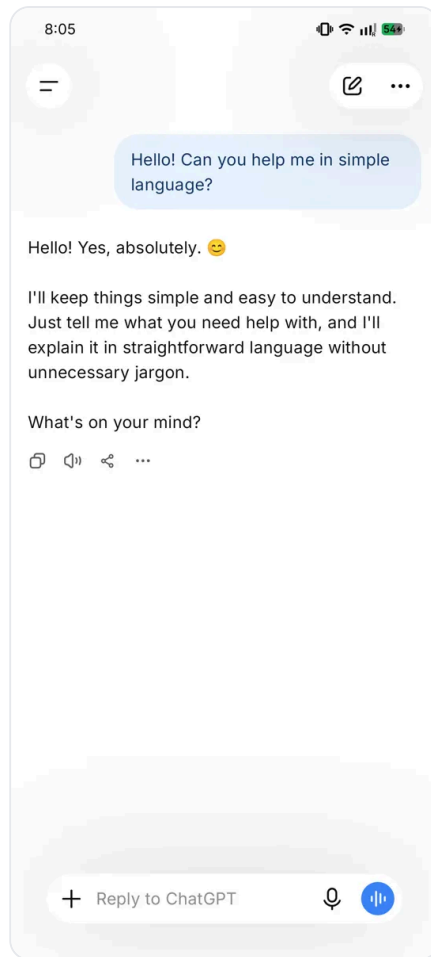
पाऊल 11 — तुमचा पहिला नमस्कार म्हणा

चला हे करून पाहूया! खाली मेसेजच्या रकान्यावर टॅप करा आणि टाइप करा:

नमस्कार! तुम्ही मला सोप्या भाषेत मदत करू शकता का?

मग पाठवणारा बाण टॅप करा. काही सेकंदातच ChatGPT आपुलकीने उत्तर देईल.

तुम्ही करून दाखवले! आता तुमच्या फोनवर ChatGPT चालू आहे. आता पुढे सगळे फक्त प्रश्न विचारणे आहे — जे आपण भाग 7 मध्ये नीट शिकू.

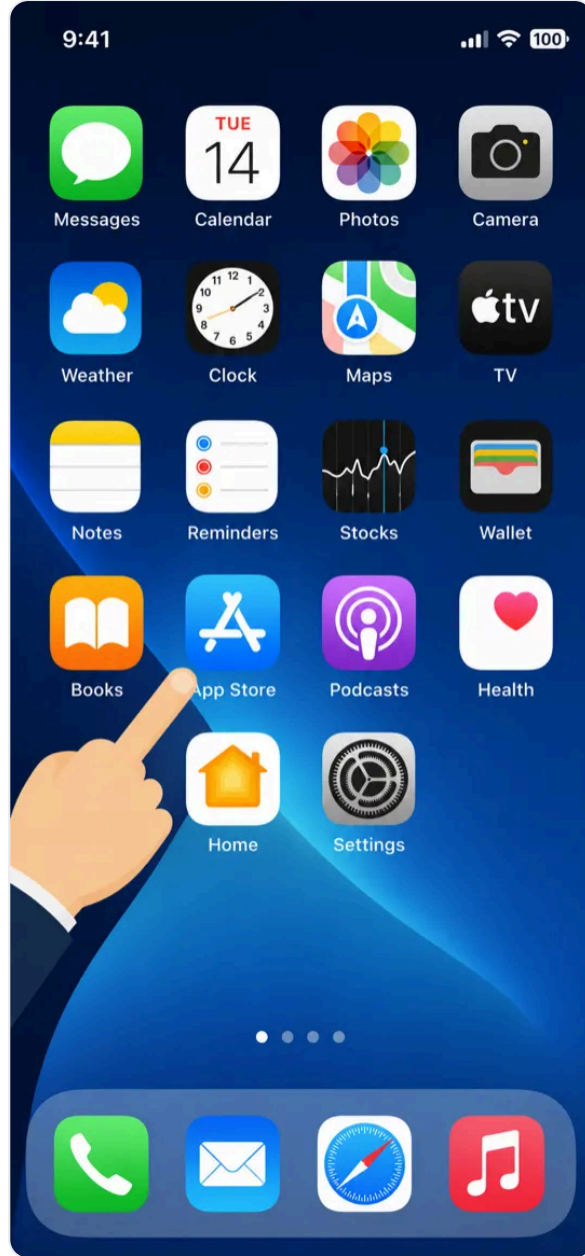
भाग 3 — iPhone (iOS) वर सुरुवात कशी करावी

(जर तुमच्याकडे Android फोन असेल, तर तुमचे काम भाग 2 मध्ये झाले आहे. तुम्ही थेट भाग 4 वर जाऊ शकता.)

जर तुमचा फोन **iPhone** असेल (Apple ने बनवलेला), तर पावले जवळपास Android सारखीच आहेत — फक्त ते "दुकान" वेगळे आहे जिथून आपण डाउनलोड करतो. iPhone वर ॲपच्या दुकानाला **App Store** म्हणतात (Play Store नाही).

पाऊल 1 — App Store उघडा

1. एक **निळा आयकॉन** शोधा ज्यात रेखाटनाच्या साधनांनी (जसे पेन्सिल आणि पट्टी) बनलेले पांढरे अक्षर "**A**" असेल.
2. त्याच्या खाली लिहिलेले असते "**App Store.**"
3. त्यावर टॅप करा.

पाऊल 2 – ChatGPT शोधा

1. App Store च्या खाली उजवीकडे, "Search" बटण (भिंग 🔍) टॅप करा.
2. वरच्या सर्च बारवर टॅप करा आणि टाईप करा: **chatgpt**
3. कीबोर्डवरचा निळा "Search" बटण टॅप करा.

पाऊल 3 – अधिकृत ॲप ओळखा

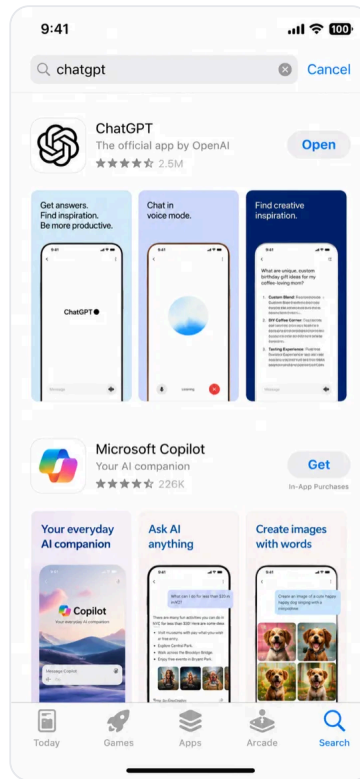
अगदी Android सारखेच, खात्री करा की तुम्ही **खरे** ॲप निवडता:

- **नाव:** ChatGPT
- **बनवणारा:** OpenAI

तपासा की बनवणाऱ्यात "OpenAI" लिहिलेले आहे. थोड्या वेगळ्या नावाच्या नकलांपासून दूर राहा.

पाऊल 4 — ॲप डाउनलोड (Get) करा

१. ॲपच्या शेजारी **"GET"** बटण टॅप करा (iPhone वर डाउनलोड बटणात "Install" ऐवजी "GET" लिहिलेले असते).
२. तुमचा iPhone खात्रीसाठी हे मागू शकतो:
 - **Face ID** (तुमच्या फोनकडे पाहा), किंवा
 - **Touch ID** (तुमचे बोट बटणावर ठेवा), किंवा
 - तुमचा **Apple ID पासवर्ड**.
३. ॲप डाउनलोड होईल. पूर्ण झाल्यावर बटण बदलून **"OPEN"** होते.

पाऊल 5 — उघडा आणि तुमचे खाते बनवा

१. **"OPEN"** टॅप करा (किंवा होम स्क्रीनवर नवीन ChatGPT आयकॉन टॅप करा).
२. स्वागत स्क्रीनवर तुमच्याकडे तीन सोपे पर्याय आहेत:
 - **"Continue with Apple"** — तुमची सध्याची Apple ID वापरते. iPhone वर खूप सोपे.
 - **"Continue with Google"** — जर तुमच्याकडे Gmail खाते असेल.
 - **"Sign up"** — कोणत्याही ईमेल पत्त्याने.

यानंतरची पावले **अगदी Android सारखीच आहेत** (भाग 2, पाऊल 6 ते 8 पाहा): sign-in चा मार्ग निवडा, गरज असल्यास ईमेल व्हेरिफाय करा, आणि तुमचे नाव व वाढदिवस भरा.

iPhone ची खास गोष्ट: "Continue with Apple" तुमच्या गोपनीयतेसाठी तुमचा खरा ईमेल लपवू शकते. हे सुरक्षित आहे आणि वापरणे ठीक आहे.

पाऊल 6 — मुख्य स्क्रीन (Android सारखीच)

आत आल्यावर, ChatGPT ची स्क्रीन Android सारखीच दिसते:

- प्रश्न टाईप करण्यासाठी खाली एक **मेसेजचा रकाना**.
- एक **पाठवणारा बाण** आणि एक **मायक्रोफोन**.
- जुनी संभाषणे पाहण्यासाठी वरच्या डावीकडे एक **मेनू**.

Android पेक्षा काही फरक आहे का?

खरे सांगायचे तर, खूप कमी. सामान्य वापरकर्त्यासाठी, **ChatGPT iPhone आणि Android दोन्हीवर सारखेच चालते**. फक्त खरे फरक हे आहेत:

गोष्ट	Android	iPhone
ॲपच्या दुकानाचे नाव	Play Store	App Store
डाउनलोड बटण	"Install"	"GET"
अतिरिक्त sign-in पर्याय	—	"Continue with Apple"
डाउनलोडची खात्री	(सहसा काही नाही)	Face ID / Touch ID / पासवर्ड

बाकी सगळे काही — प्रश्न विचारणे, आवाजाने बोलणे, संभाषणे साठवणे — सारखेच आहे. म्हणून तुमच्याकडे कोणताही फोन असो, बाकी पूर्ण मार्गदर्शिका तुमच्यासाठी पूर्णपणे लागू होते.

भाग 4 — सोप्या वापरासाठी सेटअप

आता जेव्हा ChatGPT इन्स्टॉल झाले आहे, चला ते वापरणे **झटपट आणि आरामदायक** बनवू — जेणेकरून तुम्ही ते एका टॅपमध्ये उघडू शकाल आणि तुमच्याच भाषेत वापरू शकाल.

1. ChatGPT तुमच्या होम स्क्रीनवर ठेवा

जेव्हा तुम्ही एखादे ॲप इन्स्टॉल करता, तेव्हा त्याचा आयकॉन सहसा आपोआप होम स्क्रीनवर येतो. पण जर तो सहज सापडला नाही, तर तो हाताशी ठेवण्याचा मार्ग असा आहे.

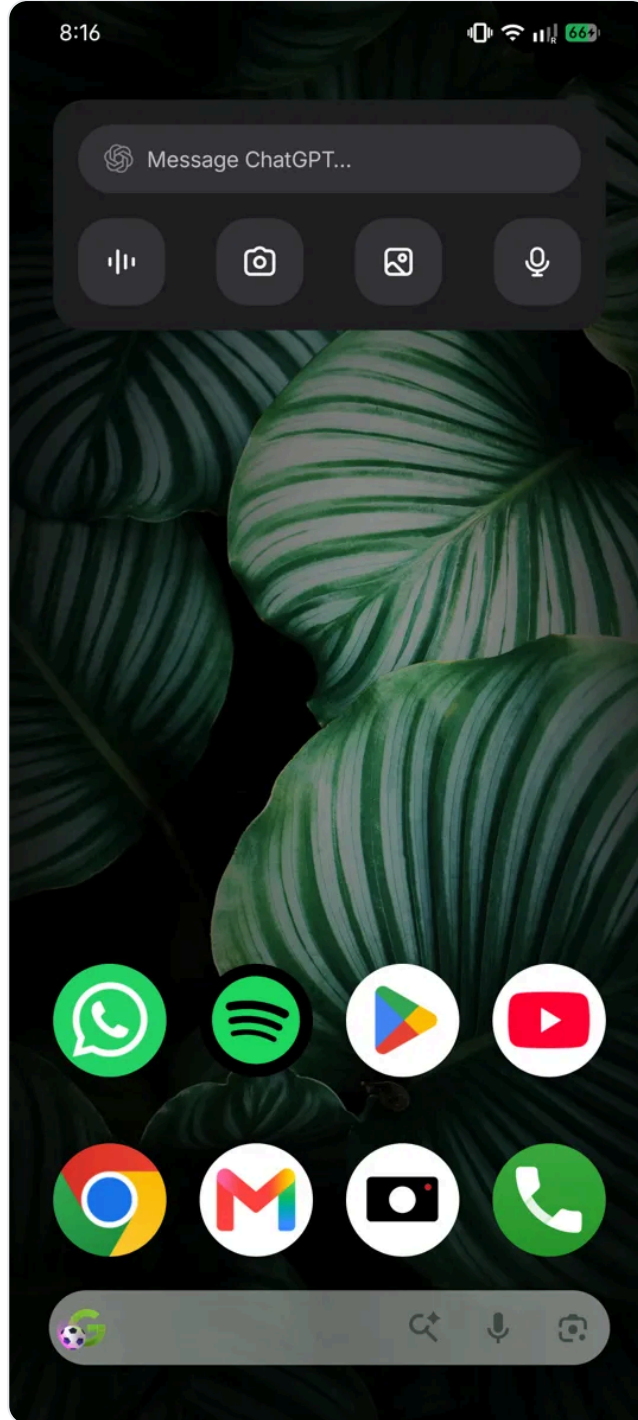
Android वर

1. सगळ्या ॲपची यादी (**app drawer**) उघडण्यासाठी स्क्रीनच्या खालून वर स्वाइप करा.
2. **ChatGPT** आयकॉन शोधा.
3. आयकॉन काही क्षण बोटाने **दाबून धरा**.
4. बोट न उचलता, तो होम स्क्रीनवर एखाद्या रिकाम्या जागी **ओढा**, मग सोडून द्या.

आता ChatGPT तुमच्या मुख्य स्क्रीनवर आहे, एका टॅपमध्ये तयार.

बोनस — एक सर्च विजेट जोडा (Android):

1. होम स्क्रीनच्या एखाद्या रिकाम्या जागी दाबून धरा.
2. **"Widgets"** टॅप करा.
3. स्क्रोल करून **ChatGPT** शोधा.
4. त्याचे विजेट दाबून, धरून होम स्क्रीनवर ओढा. विजेटने तुम्ही थेट होम स्क्रीनवरून चॅट सुरू करू शकता किंवा बोलू शकता.

iPhone वर

आयकॉन सहसा आपोआप जोडला जातो. खात्री करण्यासाठी:

1. ChatGPT शोधा (गरज असल्यास होम स्क्रीनवर खाली स्वाइप करा आणि त्याचे नाव सर्चमध्ये टाईप करा).
2. आयकॉन **दाबून धरा**.
3. जर तो App Library मध्ये असेल तर **"Add to Home Screen"** निवडा.

बोनस — एक विजेट जोडा (iPhone):

1. होम स्क्रीनच्या रिकाम्या जागी आयकॉन हलू लागेपर्यंत दाबून धरा.

2. वरच्या डावीकडे "+" टॅप करा.

3. **ChatGPT** शोधा, एक विजेटचा आकार निवडा, आणि **"Add Widget"** टॅप करा.

2. तुमच्याच भाषेत टाइप करा आणि बोला

ही एक उत्तम बातमी आहे: **ChatGPT भारतीय भाषांमध्ये समजते आणि उत्तर देते!** तुम्ही हिंदी, बंगाली, तमिळ, तेलुगू, मराठी, गुजराती, कन्नड, पंजाबी, ओडिया, उर्दू, आणि अनेक भाषांमध्ये बोलू शकता.

तुमची भाषा वापरण्याचे तुमच्याकडे **तीन सोपे मार्ग** आहेत:

मार्ग 1 — इंग्रजी अक्षरांत तुमच्या भाषेत विचारा

जसे बरेच लोक WhatsApp वर टाइप करतात — तुमची भाषा इंग्रजी अक्षरांत लिहा. उदाहरणार्थ:

"Mala batatyachi bhaji banvaychi recipe sang"

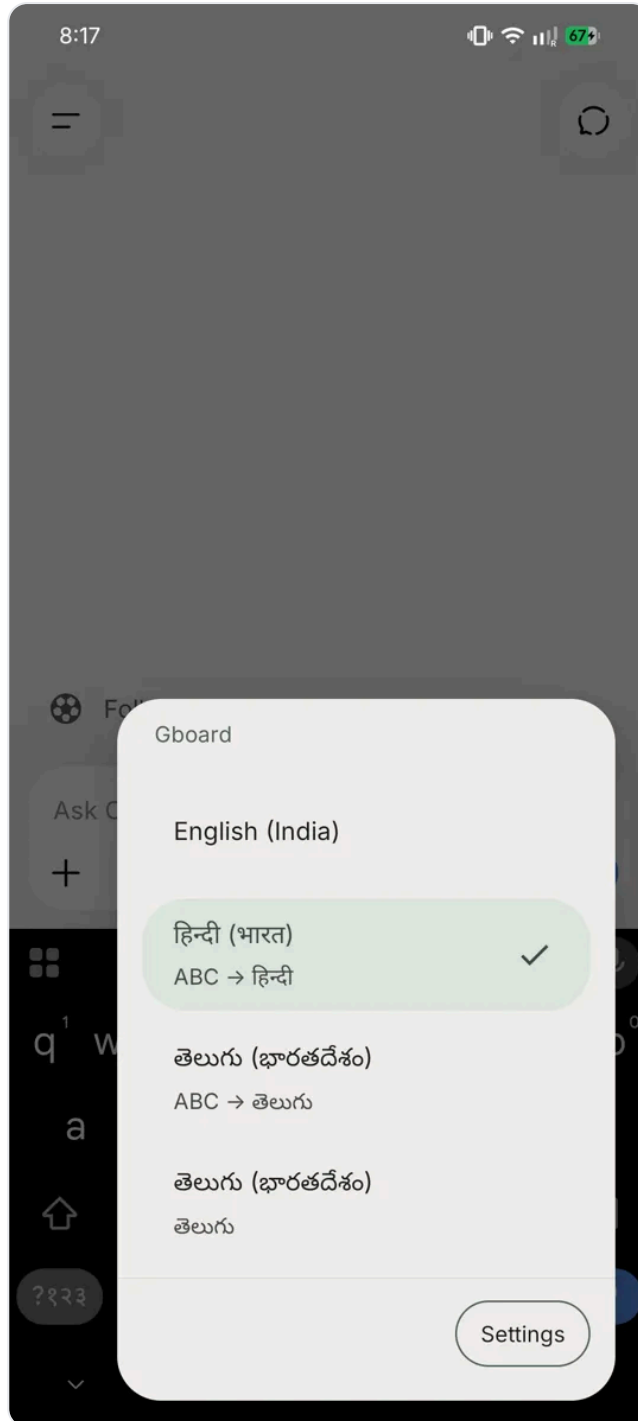
ChatGPT समजेल आणि मराठीत किंवा त्याच पद्धतीने उत्तर देऊ शकते. सोपे!

मार्ग 2 — फोनच्या कीबोर्डने तुमच्याच लिपीत टाइप करा

तुमचा फोन तुमच्याच लिपीत टाइप करू शकतो (मराठीसाठी देवनागरी, तमिळ लिपी, वगैरे).

Android वर (Gboard):

1. टाइप करताना, स्पेस बारजवळ छोटा **ग्लोब आयकॉन** 🌐 किंवा कॉमा-आणि-ग्लोब टॅप करा.
2. जर तुमची भाषा तिथे नसेल, तर फोनच्या **Settings** → **System** → **Languages & input** → **On-screen keyboard** → **Gboard** → **Languages** → **Add keyboard** मध्ये जा, आणि तुमची भाषा जोडा (उदाहरणार्थ "Marathi" किंवा "Hindi").
3. आता तुम्ही ग्लोब 🌐 टॅप करून तुमच्या भाषेच्या कीबोर्डवर जाऊ शकता, आणि तुमच्याच लिपीत टाइप करू शकता.

iPhone पर:

1. **Settings** → **General** → **Keyboard** → **Keyboards** → **Add New Keyboard** मध्ये जा.
2. तुमची भाषा निवडा (उदाहरणार्थ "Marathi" किंवा "Hindi (Devanagari)").
3. टाइप करताना बदलण्यासाठी ग्लोब 🌐 टॅप करा.

मार्ग 3 — ChatGPT ला सांगा की कोणत्या भाषेत उत्तर द्यावे

फक्त एकदा सांगा! टाइप करा:

"मला नेहमी सोप्या मराठीत उत्तर दे."

आणि ते बाकी पूर्ण संभाषणात मराठीतच पुढे चालू ठेवेल. तुम्ही हे कोणत्याही भाषेसाठी करू शकता.

3. तुम्ही टाइप करण्याऐवजी बोलूही शकता

जर टाइप करणे हळू किंवा कठीण वाटत असेल, तर तुम्हाला टाइप करण्याची गरजच नाही — तुम्ही ChatGPT शी तुमच्या भाषेत **बोलू** शकता, अगदी फोनवर बोलण्यासारखे. हे इतक्या लोकांसाठी इतके महत्वाचे आहे की आम्ही यासाठी एक वेगळा भाग दिला आहे. पुढे **भाग 5 — ChatGPT शी फोन कॉलसारखी बोला** पाहा.

भाग 5 — ChatGPT शी फोन कॉलसारखी बोला (आवाज)

हा कदाचित **पूर्ण पुस्तकातला सर्वात महत्वाचा भाग** आहे. जर वाचणे आणि टाइप करणे हळू किंवा कठीण वाटत असेल — कदाचित डोळे थकत असतील, बोटे कीबोर्डची सवय नसलेली असतील, किंवा इंग्रजी अक्षरे गोंधळून टाकत असतील — तर हे तुमच्यासाठी सोनेरी दार आहे.

तुम्ही फक्त ChatGPT शी तुमच्या भाषेत बोलू शकता, अगदी तसेच जसे फोन कॉलवर बोलता. ते ऐकते, समजते, आणि उत्तरही बोलून देते. टाइप करण्याची काहीच गरज नाही.

आवाज सर्वात सोपा मार्ग का आहे

- **कोणतेही टायपिंग नाही.** फक्त बोला, जसे WhatsApp वर व्हॉइस मेसेज सोडता.
- **तुमची स्वतःची भाषा.** हिंदी, तमिळ, बंगाली, मराठी — जे काही आरामदायक असेल, त्यात बोला. ChatGPT समजते.
- **हात मोकळे राहतील.** स्वयंपाक करताना, शेती करताना, किंवा बाळाला कडेवर घेतलेले असताना उत्तम.
- **शब्दलेखनाची काळजी नाही.** तुम्हाला काहीही बरोबर लिहिता येण्याची गरज नाही.

असे समजा: जसे तुम्ही तुमच्या कुटुंबाला टाइप करण्याऐवजी WhatsApp वर व्हॉइस मेसेज पाठवता? ChatGPT देखील तसेच काम करते — पण कुटुंबातील एखाद्या सदस्याऐवजी, तुम्ही त्या हुशार मित्राशी बोलत आहात जो प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर देतो.

आवाजाचे दोन प्रकार — फरक समजून घ्या

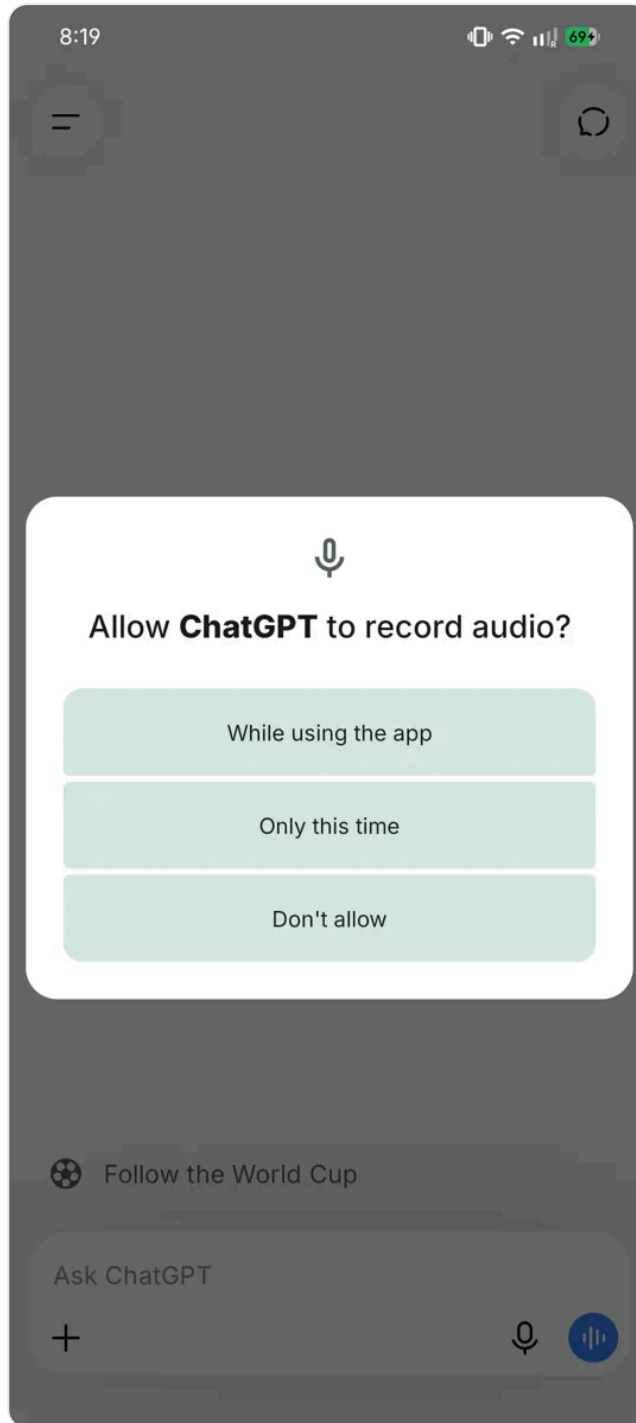
ChatGPT तुम्हाला आवाज वापरण्याचे **दोन** मार्ग देते. दोन्ही सोपे आहेत.

मार्ग 1 — तुमचा प्रश्न बोला (आवाज-ते-मजकूर)

हे तुमच्या बोललेल्या शब्दांना टाइप केलेल्या मजकुरात बदलते, मग ChatGPT लिहून उत्तर देते.

1. ChatGPT उघडा.
2. खाली मेसेजचा रकाना पाहा. उजवीकडे तुम्हाला एक छोटा **मायक्रोफोन आयकॉन** दिसेल. त्यावर टॅप करा.
3. पहिल्यांदा, तुमचा फोन विचारू शकतो "Allow ChatGPT to record audio?" — **"Allow"** टॅप करा (हे सुरक्षित आहे; तुम्हाला ऐकण्यासाठी आवश्यक आहे).
4. आता तुमच्या भाषेत **स्पष्टपणे तुमचा प्रश्न बोला**. उदाहरणार्थ म्हणा: "माझ्या मुलीला ताप आहे, तिला काय खायला द्यावे?"
5. तुमचे बोललेले शब्द रकान्यात मजकूर बनतील. पाहून घ्या की ते बरोबर वाटत आहेत, मग **पाठवणारा बाण** टॅप करा.

6. ChatGPT लिहून उत्तर देते, जे तुम्ही वाचू शकता किंवा मोठ्याने वाचून घेऊ शकता.

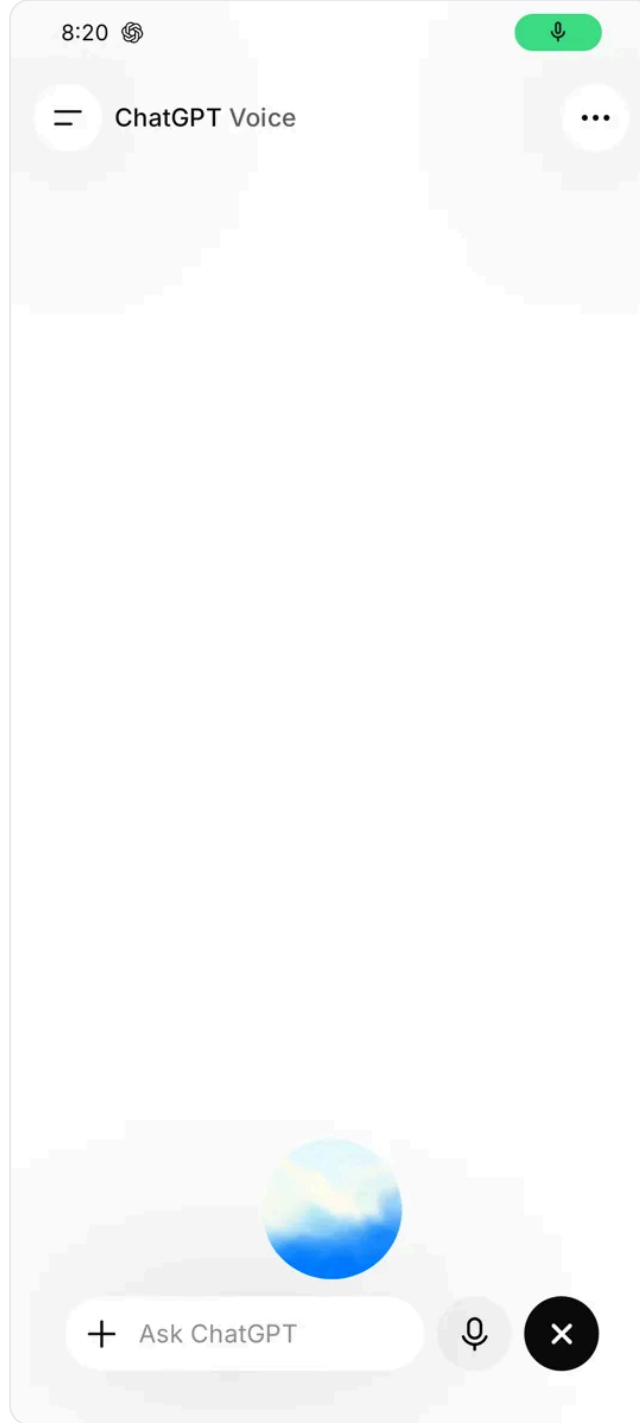

मार्ग 2 — पूर्ण आवाजी संभाषण (बोला आणि ऐका, खऱ्या कॉलसारखे)

हा जादुई आहे. तुम्ही **बोलता**, आणि ChatGPT **मोठ्याने बोलून उत्तर देते** — एक खरे पुढे-मागे संभाषण, अगदी फोन कॉलसारखे. ज्येष्ठांसाठी आणि वाचण्यापेक्षा ऐकणे आवडणाऱ्या सर्वांसाठी उत्तम.

1. ChatGPT मध्ये, **हेडफोन किंवा ध्वनी-लहरी (sound-wave) आयकॉन** शोधा (सहसा खाली उजवीकडे, मेसेज रकान्याजवळ).
2. त्यावर टॅप करा. एक गोल, चमकणारे वर्तुळ दिसेल — याचा अर्थ ChatGPT **ऐकत आहे**.
3. फक्त तुमच्या भाषेत स्वाभाविकपणे **बोलायला सुरुवात करा**. आणखी काही टॅप करण्याची गरज नाही.

4. संपल्यावर थांबा. ChatGPT एका मैत्रीपूर्ण आवाजात **मोठ्याने उत्तर देईल**.
5. पुढची गोष्ट विचारण्यासाठी, फक्त बोलत राहा. ते संभाषण लक्षात ठेवते.
6. झाल्यावर, कॉल संपवण्यासाठी **"X"** किंवा बंद करण्याचा बटण टॅप करा.

टिप: हा **बोलून इंग्रजीचा सराव** करण्याचाही एक उत्तम, खाजगी मार्ग आहे. याच्याशी इंग्रजीत बोला, आणि ते हळुवारपणे उत्तर देईल — कोणीही तुम्हाला जोखत नाही, आणि तुम्ही हवे तितक्या वेळा पुन्हा बोलू शकता.

आवाजाने करून पाहण्यासाठी तीन खरी उदाहरणे

आवाजी मोड उघडा आणि ही तुमच्या भाषेत फक्त मोठ्याने बोला:

उदाहरण 1 — आरोग्य:

 "माझ्या मुलीला ताप आहे. तिला काय खायला द्यावे?"

ChatGPT हलके, सोपे पदार्थ सुचवेल जसे खिचडी, सूप, फळे, आणि भरपूर पातळ पदार्थ — आणि आठवण करून देईल की ताप जास्त असेल किंवा बराच काळ राहिला तर डॉक्टरांना दाखवा.

उदाहरण 2 — जे सामान आहे त्यातून स्वयंपाक:

 "माझ्याकडे 2 कांदे, 3 टोमॅटो आणि काही बटाटे आहेत. मी काय बनवू शकते?"

ChatGPT तुम्हाला 2-3 सोप्या पदार्थांच्या कल्पना देईल — जसे बटाटा-टोमॅटोची भाजी किंवा एक झटपट रस्सा — सोप्या पावलांसह, सगळे तुमच्या बोललेल्या यादीतून.

उदाहरण 3 — एखादी सरकारी योजना समजून घेणे:

 "पीएम किसान योजना सोप्या शब्दांत समजावून सांग."

ChatGPT हे स्पष्टपणे समजावून सांगेल: ती काय आहे, कोणाला मदत करते (छोटे शेतकरी), आणि दिल्या जाणाऱ्या मदतीची मूळ कल्पना — आणि आठवण करून देईल की अधिकृत सरकारी वेबसाइटवर माहिती पक्की करा.

स्पष्ट आवाजी निकालांसाठी काही टिप्स

- शक्य असेल तर **शांत जागी बोला**, जेणेकरून ते तुम्हाला नीट ऐकू शकेल.
- **सामान्य, आरामात वेगाने बोला** — ओरडण्याची किंवा घाई करण्याची गरज नाही.
- जर ते एखादा शब्द चुकीचा ऐकले, तर फक्त **पुन्हा बोला** किंवा दुरुस्त करा — ते संयमी आहे.
- तुम्ही **भाषा मिसळू शकता** (मराठी + इंग्रजी शब्द) — ChatGPT आपल्या खऱ्या बोलण्याची पद्धत समजते.

जे लोक टाइप करताना झगडतात, ते आवाजाचा शोध लागताच रोज ChatGPT वापरू लागतात. हे आजच करून पाहा, आणि कुटुंबातील त्या सदस्याला दाखवा ज्याला टाइप करणे कठीण वाटते. हे सगळे काही बदलून टाकते.

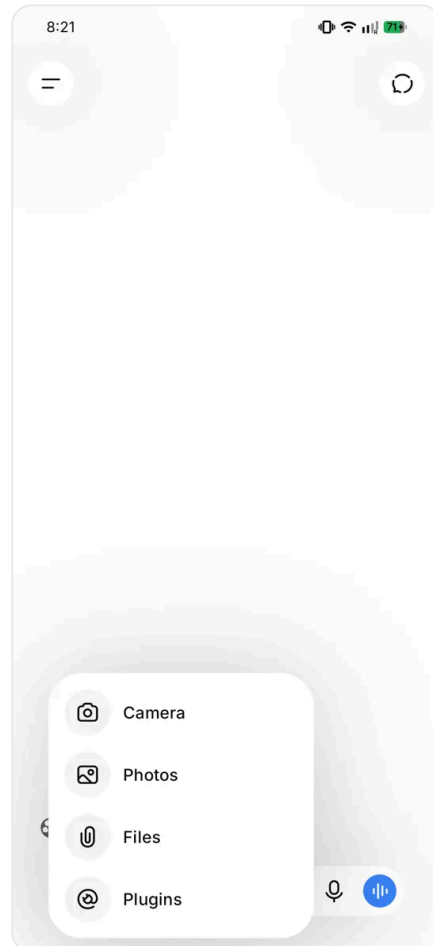
भाग 6 — फोटो काढून प्रश्न विचारा (कॅमेऱ्याचा वापर)

इथे एक गोष्ट आहे जी बहुतेक लोकांना माहीत नाही: **ChatGPT चित्रे पाहू शकते**. तुम्ही तुमच्या फोनने एक फोटो काढू शकता, तो ChatGPT ला पाठवू शकता, आणि त्याबद्दल प्रश्न विचारू शकता. बऱ्याच लोकांसाठी, हे टाईप करण्यापेक्षाही जास्त उपयोगी आहे — कारण तुम्ही तुमची समस्या फक्त दाखवू शकता.

असे समजा जसे एखाद्या जाणकार मित्राला फोटो दाखवून विचारणे, "हे काय आहे? मी काय करावे?"

फोटो पाठवून त्याबद्दल कसे विचारावे

1. ChatGPT उघडा आणि एक चॅट सुरू करा.
2. मेसेज रकान्याजवळ, एक "+" आयकॉन किंवा एक **कॅमेरा/फोटो आयकॉन** शोधा. त्यावर टॅप करा.
3. तुम्हाला दोन पर्याय मिळतील:
 - **"Take Photo"** — नवीन चित्र काढण्यासाठी तुमचा कॅमेरा उघडतो, किंवा
 - **"Photo Library / Gallery"** — आधीच असलेले चित्र निवडण्यासाठी.
4. पहिल्यांदा, विचारल्यावर ChatGPT ला तुमचा **कॅमेरा** किंवा **फोटो** वापरू द्या ("Allow" टॅप करा). हे सुरक्षित आहे.
5. फोटो जोडल्यावर, त्याबद्दल तुमचा प्रश्न **टाईप करा किंवा बोला** — उदाहरणार्थ, "या रोपाला काय झाले आहे?"
6. पाठवा टॅप करा. ChatGPT फोटो पाहून उत्तर देते.

कॅमेऱ्याचे सहा जबरदस्त उपयोग

1. आजारी रोप किंवा पीक 🌱

डाग असलेल्या पानाचा किंवा कोमेजणाऱ्या रोपाचा फोटो काढा आणि विचारा:

"माझ्या टोमॅटोच्या रोपाच्या पानांवर हे पिवळे डाग आहेत. काय अडचण असू शकते आणि मी काय करू शकतो?" ChatGPT संभाव्य कारणे (कीड, जास्त/कमी पाणी, रोग) आणि सोपे उपाय सुचवू शकते. (पिकासाठी, तुमच्या स्थानिक कृषी विज्ञान केंद्राकडूनही पक्के करा.)

2. औषधाचे पाकीट समजून घेणे 💊

औषधाच्या पाकिटाचा/पट्टीचा फोटो काढा आणि विचारा:

"हे औषध कशासाठी वापरले जाते, आणि सामान्य खबरदारी काय आहेत?" हे सोप्या शब्दांत त्याचा सामान्य उद्देश समजावून सांगू शकते. ⚠️ **खूप महत्वाचे:** हे फक्त समजून घेण्यासाठी आहे. याच्या आधारे कोणतेही औषध सुरू, बंद किंवा बदलू नका. मात्रा आणि सुरक्षेसाठी नेहमी तुमच्या डॉक्टर आणि औषधविक्रेत्याचा सल्ला माना.

3. एखादा सरकारी फॉर्म भरणे 📄

एखाद्या गोंधळात टाकणाऱ्या फॉर्मचा फोटो काढा आणि विचारा:

"हा फॉर्म काय-काय विचारत आहे, एक-एक रकाना करून सोप्या मराठीत समजावून सांग." ChatGPT तुम्हाला सांगू शकते की प्रत्येक रकान्याचा काय अर्थ आहे. (अशा पानांचे फोटो काढू नका ज्यात आधीच तुमचा आधार क्रमांक, बँकेची माहिती, किंवा सही असेल — ते खाजगी ठेवा.)

4. हाताने लिहिलेली चिठ्ठी वाचणे 📝

हस्तलिखित गोष्ट (एक चिठ्ठी, एक पाककृती, एक जुने पत्र) चा फोटो काढा आणि विचारा:

"कृपया ही चिठ्ठी वाचून माझ्यासाठी स्पष्टपणे टाईप करून दे."

5. मुलाच्या गृहपाठात मदत

एखाद्या गणिताच्या उदाहरणाचा किंवा पुस्तकातील प्रश्नाचा फोटो काढा आणि विचारा:

"हे उदाहरण सोडवण्याची पद्धत पावलोपावली समजावून सांग जेणेकरून मी माझ्या मुलाला शिकवू शकेन."

6. एखाद्या उपकरणाची एरर किंवा स्क्रीन समजून घेणे

वॉशिंग मशीनच्या डिस्प्लेचा, एखाद्या एरर मेसेजचा, किंवा कोणत्याही स्क्रीनचा फोटो काढा आणि विचारा:

"माझी वॉशिंग मशीन हे दाखवत आहे. याचा काय अर्थ आहे आणि मी काय करावे?"

एक पूर्ण उदाहरण संभाषण

तुम्ही करता: लिंबाच्या रोपाच्या एका पानाचा, ज्यावर पांढरे डाग आहेत, त्याचा फोटो काढता.

तुम्ही टाईप करता किंवा बोलता:

"माझ्या लिंबाच्या रोपाच्या पानांवर हे पांढरे पावडरसारखे काय आहे? मी हे सोप्या घरगुती पद्धतींनी कसे बरे करू?"

ChatGPT उत्तर देते:

तुमच्या फोटोवरून, पानांवर हा पांढरा पावडरसारखा थर **पावडरी मिल्ड्यू (powdery mildew)** वाटत आहे, जी एक सामान्य बुरशीची समस्या आहे, विशेषतः दमट किंवा सावलीच्या जागी.

काही सोप्या गोष्टी ज्या तुम्ही करून पाहू शकता:

- **हवेचे येणे-जाणे वाढवा:** खूप दाट फांद्या छाटून टाका जेणेकरून हवा आणि ऊन पानांपर्यंत पोहोचेल.
- **कडुलिंबाची फवारणी:** थोड्या कडुलिंबाच्या तेलात पाणी आणि सौम्य साबणाचा एक थेंब मिसळा, आणि संध्याकाळी प्रभावित पानांवर फवारा.
- **बेकिंग सोड्याची फवारणी:** एक लिटर पाण्यात एक चमचा बेकिंग सोडा बुरशी रोखण्यास मदत करू शकतो.
- **खूप प्रभावित पाने काढून टाका** आणि पानांवर वरून पाणी टाकू नका.

एक आठवडा पाहा. जर हे खूप पसरले, तर योग्य सल्ल्यासाठी एका पानाचा नमुना तुमच्या स्थानिक नर्सरीत किंवा कृषी विज्ञान केंद्रात घेऊन जा.

फोटोसाठी गोपनीयतेची आठवण

- यांचे फोटो काढणे ठीक आहे: रोपे, औषधे (माहितीसाठी), उपकरणे, गृहपाठ, सामान्य फॉर्म.
- यांचे फोटो काढणे टाळा: तुमचा आधार कार्ड क्रमांक, बँक पासबुक, ATM कार्ड, चेक, पासवर्ड, किंवा कोणाचेही खाजगी कागदपत्र.

फोटोलाही शब्दांसारखेच समजा — गुप्त किंवा खाजगी माहिती कधीही सामायिक करू नका.

भाग 7 — प्रश्न कसे विचारावेत (प्रॉम्प्टच्या मूलभूत गोष्टी)

हा पूर्ण मार्गदर्शिका **हृदय** आहे. एकदा तुम्ही चांगले प्रश्न विचारायला शिकलात, की ChatGPT दहापट जास्त उपयोगी होते. काळजी करू नका — हे खूप सोपे आहे, आणि आपण भरपूर उदाहरणे वापरू.

"प्रॉम्प्ट" म्हणजे काय?

"प्रॉम्प्ट" (prompt) हे फक्त तुमच्या **प्रश्नाचे किंवा विनंतीचे** एक मोठे नाव आहे — जे काही तुम्ही ChatGPT ला टाईप करता.

- जर तुम्ही टाईप केले "चहा कसा बनवू?" — तो एक प्रॉम्प्ट आहे.
- जर तुम्ही टाईप केले "माझ्या आईसाठी वाढदिवसाचा संदेश लिही" — तो एक प्रॉम्प्ट आहे.

म्हणून जेव्हा जेव्हा ही मार्गदर्शिका "प्रॉम्प्ट" म्हणेल, तेव्हा फक्त विचार करा **"जी गोष्ट मी विचारतो."** एवढेच.

सोनेरी नियम: अशा बोला जसे एखाद्या मदतगार माणसाशी बोलता

तुम्हाला कोणत्याही खास शब्दांची किंवा संगणकाच्या भाषेची गरज नाही. फक्त असे लिहा जसे तुम्ही एखाद्या जाणकार शेतकऱ्याला समजावता. ChatGPT सामान्य, रोजची भाषा समजते.

चांगले प्रश्न विरुद्ध कमकुवत प्रश्न

चांगल्या उत्तराचे रहस्य आहे एक **स्पष्ट, नेमका** प्रश्न. चला फरक पाहूया.

कमकुवत प्रश्न (खूप छोटा/अस्पष्ट)	चांगला प्रश्न (स्पष्ट आणि नेमका)
"रेसिपी"	"4 लोकांसाठी तूर डाळीपासून डाळ तडका ची एक सोपी रेसिपी दे."
"पैशांत मदत"	"₹20,000 उत्पन्न असलेल्या 4 लोकांच्या कुटुंबासाठी महिन्याचे बजट बनवण्यात मदत कर."
"आधारबद्दल सांग"	"माझ्या 5 वर्षांच्या मुलासाठी नवीन आधार कार्ड बनवण्यासाठी मला कोणती कागदपत्रे लागतील?"
"आरोग्य"	"माझ्या 8 वर्षांच्या मुलाला हलका ताप आहे. आज रात्री मी कोणती सोपी घरगुती काळजी घेऊ शकते?"

पद्धत समजली का? चांगले प्रश्न ChatGPT ला सांगतात:

- कोणासाठी आहे (4 लोक, एक मूल, एक कुटुंब),
- नेमके काय हवे आहे (डाळ तडका, एक बजट, कागदपत्रे),
- काही मर्यादा (₹20,000 उत्पन्न, फक्त तूर डाळ).

एका चांगल्या प्रॉम्प्टचा सोपा फॉर्म्युला

शक्य असेल तेव्हा या तीन गोष्टी समाविष्ट करण्याचा प्रयत्न करा:

1. तुम्हाला काय हवे — "एक संदेश लिही...", "समजावून सांग...", "एक यादी दे..."
2. काही तपशील — कोणासाठी, किती लोक, किती बजट, तुमच्याकडे आधीच काय आहे.
3. उत्तर कसे हवे — "सोप्या मराठीत," "छोट्या-छोट्या मुद्द्यांत," "जसे एखाद्या मुलाला समजावत आहात."

सगळे मिळून एक उदाहरण:

"माझ्या 10 वर्षांच्या मुलीला प्रकाशसंश्लेषण (photosynthesis) खूप सोप्या मराठीत समजावून सांग, आपल्या परसबागेचे उदाहरण देऊन."

हे एकच वाक्य ChatGPT ला विषय, श्रोता, भाषा आणि शैली सांगून टाकते. उत्तर उत्तम येईल.

पुढचे प्रश्न (फॉलो-अप) कसे विचारावेत

ही सर्वात चांगल्या गुणांपैकी एक आहे. ChatGPT लक्षात ठेवते की त्याच चॅटमध्ये तुम्ही आता कशाबद्दल बोलत होता. म्हणून तुम्ही एका खऱ्या संभाषणासारखे पुढे जात राहू शकता.

समजा ChatGPT तुम्हाला डाळीची रेसिपी देते. मग तुम्ही फक्त म्हणू शकता:

- "ती कमी तिखट कर."
- "माझ्याकडे टोमॅटो नाहीत. त्याऐवजी काय वापरू?"
- "आता सांग याच्यासोबत काय बनवू."
- "ते शेवटचे पाऊल पुन्हा, थोडे हळू समजावून सांग."

तुम्हाला पूर्ण प्रश्न पुन्हा सांगण्याची गरज नाही. फक्त पुढे जात राहा, जसे एखाद्या मित्राशी बोलता.

जर उत्तर आवडले नाही, तर फक्त सांगून टाका

ChatGPT संयमी आहे. जर उत्तर खूप लांब, खूप कठीण, किंवा जे तुम्हाला हवे होते तसे नसेल, तर सांगा:

- "हे खूप लांब होते. फक्त 5 छोटे मुद्दे दे."
- "मला समजले नाही. असे समजावून सांग जसे मी 5 वर्षांचा आहे."
- "एखादा स्वस्त पर्याय दे."

- "कृपया मराठीत उत्तर दे."

ते आनंदाने पुन्हा प्रयत्न करेल. तुम्ही कितीही वेळा विचारू शकता, कोणतीही मर्यादा नाही.

आत्ताच करून पाहण्यासाठी दहा सुरुवातीचे प्रॉम्प्ट

हे सोपे प्रश्न आहेत जे तुम्ही कॉपी करून करून पाहू शकता, जेणेकरून तुमचा आत्मविश्वास वाढेल:

1. "एखादे सोपे शाकाहारी रात्रीचे जेवण सुचव जे मी 30 मिनिटांत बनवू शकेन."
2. "UPI ने पैसे पाठवण्याची पद्धत पावलोपावली समजावून सांग."
3. "माझ्या ऑफिससाठी 2 दिवसांची एक छोटी, नम्र रजेची अर्ज लिही."
4. "घरी पाठदुखीसाठी 5 सोपे व्यायाम सांग."
5. "नातेवाईकांना भेटण्याच्या 3 दिवसांच्या प्रवासासाठी सामान बांधण्याची यादी बनव."
6. "ज्याने कधी क्रिकेट पाहिले नाही, त्याला क्रिकेटचे नियम समजावून सांग."
7. "एका छोट्या शिवणकामाच्या दुकानासाठी 10 चांगली नावे सुचव."
8. "माझ्या मुलाला 7 चा पाढा एका मजेशीर युक्तीने शिकव."
9. "घरी वीज वाचवण्याचे सोपे मार्ग कोणते आहेत?"
10. "'तुम्हाला दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छा' चे औपचारिक इंग्रजीत भाषांतर कर."

काही करून पाहा. जितके जास्त विचाराल, तितके सहज वाटेल.

भाग 8 — 20 गोष्टी ज्या तुम्ही आजच करून पाहाव्यात

ChatGPT बदल वाचणे ठीक आहे, पण खरी जादू तेव्हा होते जेव्हा तुम्ही ते करून पाहता. म्हणून इथे **20 झटपट गोष्टी** आहेत ज्या तुम्ही **आता** करू शकता जेणेकरून ती "वाह! हे तर खरेच काम करते!" वाली क्षण अनुभवू शकाल.

कोणतीही एक निवडा, ChatGPT उघडा, ती टाईप करा (किंवा बोला), आणि पाहा. तुमच्या आयुष्यानुसार तपशील बदलून घ्या. प्रत्येकाला एका मिनिटापेक्षाही कमी वेळ लागतो.

ही यादी कशी वापरावी: फक्त एक ओळ ChatGPT मध्ये कॉपी करा, आणि [कंसात] लिहिलेली गोष्ट तुमच्या तपशिलांनी बदलून टाका. आज किमान 5 करून पाहा!

✨ तुमच्या 20 झटपट जिंकी

1. वाढदिवसाच्या शुभेच्छा लिहून घ्या

"माझ्या [भावासाठी], ज्याचे नाव [राजू] आहे, मराठीत एक गोड, छोटा वाढदिवसाचा संदेश लिही."

2. एका इंग्रजी पत्राचे भाषांतर करून घ्या

"या इंग्रजी पत्राचे माझ्यासाठी सोप्या मराठीत भाषांतर कर: [पत्र इथे चिकटवा]."

3. एखाद्या औषधाचे प्रिस्क्रिप्शन समजून घ्या

"माझ्या डॉक्टरांनी लिहिले [पॅरासिटामॉल 500mg दिवसातून दोनदा जेवणानंतर]. सोप्या शब्दांत सांग याचा काय अर्थ आहे." (मात्रा आणि सुरक्षेसाठी नेहमी तुमच्या डॉक्टरांचा सल्ला माना.)

4. किराणा सामानाची यादी बनवून घ्या

"4 लोकांच्या कुटुंबासाठी महिनाभराच्या किराणा सामानाची यादी बनव, तांदूळ, डाळ, तेल आणि मसाल्यांच्या अंदाजे प्रमाणासह."

5. एका प्रवासाचे नियोजन करून घ्या

"2 लोकांसाठी [तिरुपती] ची 2 दिवसांची स्वस्त सहल ₹5,000 च्या आत बनव."

6. बोलण्याची इंग्रजी शिका

"मला 5 सोपी इंग्रजी वाक्ये शिकव जी मी दुकानात वापरू शकेन. मराठी अर्थही दे."

7. मुलाच्या गृहपाठात मदत करा

"[जलचक्र] इयत्ता 5 वीच्या मुलाला खूप सोप्या शब्दांत, उदाहरणासह समजावून सांग."

8. दोन मोबाइल फोनची तुलना करा

"₹15,000 च्या बजेटमध्ये [Redmi Note 13] आणि [Realme 12] ची तुलना कर. सामान्य वापरकर्त्यासाठी कोणता चांगला आहे?"

9. राजीनामा किंवा रजेचे पत्र लिहून घ्या

"एक महिन्याची नोटीस देऊन एक छोटे, नम्र राजीनाम्याचे पत्र लिही. माझे नाव [सुरेश] आहे."

10. बँकेचा SMS समजून घ्या

"माझ्याकडे हा बँकेचा SMS आला आहे. सोप्या शब्दांत सांग याचा काय अर्थ आहे: [SMS इथे चिकटवा]." (OTP किंवा पूर्ण खाते क्रमांक सामायिक करू नका.)

11. एक झटपट रेसिपी घ्या

"3 लोकांसाठी [पोहे] ची एक सोपी रेसिपी पावलोपावली दे."

12. तुमच्या दुकानासाठी WhatsApp संदेश लिहून घ्या

"माझ्या [मिठाईच्या दुकानासाठी] दिवाळीचा एक सणासुदीचा WhatsApp संदेश लिही. इमोजी टाक."

13. रोजचे अभ्यासाचे वेळापत्रक बनवून घ्या

"बोर्ड परीक्षेची तयारी करणाऱ्या इयत्ता 10 वीच्या विद्यार्थ्यासाठी रोजचे अभ्यासाचे वेळापत्रक बनव."

14. घरगुती उपाय घ्या (सामान्य माहिती)

"[कोरड्या खोकल्यासाठी] सोपे घरगुती उपाय कोणते आहेत? डॉक्टरांना कधी दाखवावे?"

15. एखादी सरकारी योजना समजून घ्या

"[आयुष्मान भारत] योजना सोप्या शब्दांत समजावून सांग. याचा फायदा कोण घेऊ शकतो?"

16. एका अर्जाचा मसुदा बनवून घ्या

"माझ्या मुलाच्या शाळेच्या मुख्याध्यापकांना एक अर्ज लिही ज्यात [एखाद्या कौटुंबिक समारंभामुळे] [3 दिवसांची रजा] मागितली आहे."

17. बाळ किंवा दुकानाच्या नावाच्या कल्पना घ्या

"भारतीय मूळाची 10 आधुनिक [मुलीची] नावे, अर्थासह सुचव."

18. एखाद्या लांब गोष्टीचा सारांश काढून घ्या

"या लांब संदेशाचा 5 सोप्या मुद्द्यांत सारांश सांग: [इथे चिकटवा]."

19. रूपांतर किंवा गणना करून घ्या

"जर मी रोज ₹650 कमावतो, तर महिन्यात आणि वर्षात किती झाले? सोपे गणित दाखव."

20. जे काही कुतूहल असेल, फक्त विचारा

"आकाश निळे का असते? असे समजावून सांग जसे मी 10 वर्षांचा आहे."

रहस्याची गोष्ट: तुम्ही जितके जास्त असे छोटे-छोटे "अरे वाह!" वाले क्षण जमा कराल, ChatGPT तितकेच तुमच्या दिवसाचा सहज भाग बनून जाईल. फक्त वाचू नका — **करून पाहा!**

भाग 9 — रोजच्या आयुष्यातील उदाहरणे

आता मजेचा भाग — खरी उदाहरणे! खाली **आठ पूर्ण संभाषणे** आहेत जी दाखवतात की संपूर्ण भारतात सामान्य लोक कसे ChatGPT वापरतात. प्रत्येक दाखवते की **तुम्ही काय टाईप करता** आणि **ChatGPT काय उत्तर देते**. ही वाचा, मग तुमची स्वतःची आवृत्ती करून पाहा.

(खाली दिलेली उत्तरे छोटी केलेली उदाहरणे आहेत. खरे ChatGPT थोडे जास्त तपशील देऊ शकते — ही सामान्य आणि चांगली गोष्ट आहे.)

उदाहरण 1 — स्वयंपाकघरात 🍲

परिस्थिती: संध्याकाळची वेळ आहे, आणि सुनीताच्या घरात मोजक्याच भाज्या आहेत. तिला झटपट रेसिपी हवी आहे.

तुम्ही टाईप करता:

"माझ्याकडे फक्त हे सामान आहे: तूर डाळ, कांदा, टोमॅटो, लसूण, जिरे, हळद, लाल तिखट आणि तूप. यांच्यापासूनच 4 लोकांसाठी डाळ तडका ची एक सोपी रेसिपी सांग. सोप्या पावलांत समजावून सांग."

ChatGPT उत्तर देते:

अगदी तुमच्या सामानातून, ही राहिली 4 लोकांसाठी एक सोपी **डाळ तडका**:

पाऊल 1 — डाळ शिजवा: 1 कप तूर डाळ धुऊन घ्या. प्रेशर कुकरमध्ये डाळ, 3 कप पाणी, ½ छोटा चमचा हळद, आणि थोडे मीठ घाला. 3-4 शिट्ट्या होईपर्यंत शिजवा. प्रेशर आपोआप निघू घ्या.

पाऊल 2 — तडका बनवा: एका कढईत 2 मोठे चमचे तूप गरम करा. 1 छोटा चमचा जिरे घाला — तडतडू घ्या. 4 चिरलेल्या लसणाच्या पाकळ्या आणि 1 चिरलेला कांदा घाला. सोनेरी होईपर्यंत परता.

पाऊल 3 — टोमॅटो आणि मसाला घाला: 1 चिरलेला टोमॅटो आणि ½ छोटा चमचा लाल तिखट घाला. टोमॅटो मऊ होईपर्यंत आणि तूप सुटेपर्यंत शिजवा.

पाऊल 4 — मिसळा: हा तडका शिजलेल्या डाळीत घाला. नीट हलवा आणि 5 मिनिटे उकळा. चवीनुसार मीठ घाला.

भात किंवा पोळीसोबत गरमागरम वाढा. मजा घ्या! 😊

तुम्ही हा फॉलो-अप करून पाहू शकता:

"माझ्याकडे प्रेशर कुकर नाही. डाळ साध्या भांड्यात कशी शिजवू?"

उदाहरण 2 – मुलाचे आरोग्य 🤔

परिस्थिती: मीनाच्या छोट्या मुलाला रात्री हलका ताप आहे. तिला डॉक्टरांबद्दल निर्णय घेईपर्यंत सुरक्षित घरगुती काळजीचे सल्ले हवे आहेत.

तुम्ही टाईप करता:

"माझ्या 6 वर्षांच्या मुलाला संध्याकाळपासून 100°F चा हलका ताप आहे. तो थोडे खात आहे आणि खेळत आहे. आज रात्री मी कोणती सोपी घरगुती काळजी घेऊ शकते? त्याला डॉक्टरांकडे कधी न्यावे?"

ChatGPT उत्तर देते:

ऐकून वाईट वाटले की तुमचा मुलगा बरा वाटत नाही. हलक्या तापासाठी काही हळुवार घरगुती काळजी ही राहिली:

- **आराम आणि पातळ पदार्थ:** भरपूर पाणी, नारळपाणी, सूप, किंवा पातळ केलेला ज्यूस द्या जेणेकरून शरीरात पाण्याची कमतरता होणार नाही.
- **हलके अन्न:** खिचडी, वरण-भात, किंवा जे काही हलके त्याला आवडते. जबरदस्ती करू नका.
- **आरामदायक कपडे:** त्याला हलके सुती कपडे घाला; जाड पांघरुणाने झाकू नका.
- **थंड पट्टी:** सामान्य (थंड नाही) पाण्यात भिजवलेले कापड कपाळावर ठेवल्याने आराम मिळू शकतो.
- **घाबरू नका:** हलका ताप बहुतेकदा शरीराचे संसर्गाशी लढणे असते.

⚠️ **लवकरच डॉक्टरांना दाखवा जर:**

- ताप 102°F पेक्षा वर जाईल किंवा उतरणार नाही,
- 2 दिवसांपेक्षा जास्त राहिल,
- त्याला श्वास घ्यायला त्रास, तीव्र डोकेदुखी, पुरळ, उलटी होईल, किंवा तो खूप सुस्त असेल / पातळ पदार्थ पीत नसेल.

महत्वाचे: मी डॉक्टर नाही. योग्य औषध आणि मात्रेसाठी, कृपया एखाद्या पात्र डॉक्टरांचा किंवा तुमच्या स्थानिक क्लिनिकचा सल्ला घ्या. वैद्यकीय सल्ल्याशिवाय कोणतेही औषध देऊ नका.

तुमच्यासाठी टीप, वाचक: लक्षात घ्या की ChatGPT स्पष्टपणे सांगते "मी डॉक्टर नाही" आणि सांगते की खरी मदत कधी घ्यावी. आरोग्याच्या उत्तरांना **नेहमी** सामान्य माहिती समजा, डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रिप्शनसारखे नाही.

उदाहरण 3 – मुलांचे शिक्षण 📖

परिस्थिती: रमेशची मुलगी इयत्ता 5 वीत आहे आणि तिला विज्ञान कठीण वाटते. त्याला प्रकाशसंश्लेषण सहज समजावून सांगायचे आहे.

तुम्ही टाईप करता:

"प्रकाशसंश्लेषण (photosynthesis) 10 वर्षांच्या मुलाला खूप सोप्या शब्दांत समजावून सांग. असे उदाहरण दे ज्याच्याशी भारतातील मूल जोडले जाईल."

ChatGPT उत्तर देते:

नक्की! **प्रकाशसंश्लेषण** समजून घेण्याचा एक सोपा मार्ग हा राहिला:

तुला माहीत आहे ना, जसे तू खेळण्याची आणि अभ्यासाची ताकद मिळवण्यासाठी पोळी आणि डाळीसारखे अन्न खातोस? रोपांनाही अन्न लागते — पण रोपे आपले अन्न **स्वतः** बनवतात! आहे ना कमालीची गोष्ट?

आपले अन्न बनवण्यासाठी, रोपांना तीन गोष्टी लागतात:

1. **ऊन** ☀️ — जसे तुझ्या गच्चीवर सूर्य चमकतो.
2. **पाणी** 💧 — जे मुळे मातीतून पितात, जसे स्ट्रॉने घोट घेणे.
3. **हवा** 🌬️ — ते हवेतून कार्बन डायऑक्साइड नावाचा एक वायू घेतात.

आपल्या हिरव्या पानांच्या आत, रोपे ऊन + पाणी + हवा एकत्र करून स्वतःसाठी एक गोड अन्न बनवतात. हे अन्न त्यांना मोठे होण्याची ताकद देते.

आणि ही राहिली सर्वात चांगली भेट: बनवताना, रोपे **ऑक्सिजन** सोडतात — तीच ताजी हवा जी *आपण* श्वासात घेतो! म्हणून तुझ्या घराबाहेरचे कडुलिंबाचे झाड एकाच वेळी अन्नही बनवत आहे *आणि* तुला स्वच्छ हवाही देत आहे.

या संपूर्ण जादुई प्रक्रियेलाच **प्रकाशसंश्लेषण** म्हणतात.

तुम्ही हा फॉलो-अप करून पाहू शकता:

"आता यावर माझ्या मुलीची परीक्षा घेण्यासाठी 3 सोपे प्रश्न दे."

उदाहरण 4 — शेती 🌾

परिस्थिती: कार्तिक गहू पिकवतात आणि हिवाळ्याच्या खताबद्दल सल्ला हवा आहे.

तुम्ही टाईप करता:

"उत्तर भारतात हिवाळ्यात गव्हाच्या पिकासाठी कोणते खत चांगले आहे? माझ्याकडे 2 एकर शेत आहे. कृपया सोप्या भाषेत समजावून सांग आणि अंदाजे प्रमाण सांग."

ChatGPT उत्तर देते:

हिवाळ्यात गहू (रब्बी हंगाम) साठी सामान्य मार्गदर्शन हे राहिले:

गव्हाला मुख्यतः तीन पोषक घटक लागतात — **नायट्रोजन (N), फॉस्फरस (P), आणि पोटॅशियम (K).**

- **पेरणीच्या वेळी (बेसल डोस):** DAP (फॉस्फरससाठी) आणि युरियाचा एक भाग घाला. सामान्य पद्धत आहे साधारण **50 किलो DAP प्रति एकर**, आणि मातीची तपासणी गरज सांगत असेल तर MOP (पोटॅश).
- **नायट्रोजन (युरिया):** गव्हाला नायट्रोजन भागांत लागतो, एकाच वेळी नाही. सामान्य पद्धत आहे **एकूण साधारण 50-55 किलो युरिया प्रति एकर**, जो 2-3 डोसमध्ये विभागा: काही पेरणीवर, जास्त पहिल्या पाण्यावर (साधारण 21 दिवस), आणि उरलेले दुसऱ्या पाण्यावर.
- **झिंक:** जर तुमच्या मातीत झिंक कमी असेल, तर झिंक सल्फेट घातल्याने गव्हाला खूप फायदा होतो.

2 एकरसाठी, वर दिलेले प्रति-एकर प्रमाण साधारण दुप्पट करा.

👉 **सर्वात महत्वाचे:** कृपया **मातीची तपासणी (soil health test)** करून घ्या (तुमचे स्थानिक कृषी विज्ञान केंद्र किंवा कृषी कार्यालय मदत करू शकते, बहुतेकदा मोफत). माती शेता-शेतानुसार वेगळी असते, आणि तपासणी नेमके प्रमाण सांगते जेणेकरून तुम्ही पैसे वाया घालवणार नाही किंवा पिकाला नुकसान होणार नाही. तुम्ही तुमच्या भागासाठी आणि गव्हाच्या जातीसाठी स्थानिक कृषी अधिकाऱ्याकडूनही सल्ला विचारू शकता.

टीप: शेतीसाठी, नेहमी तुमच्या स्थानिक कृषी विज्ञान केंद्र (KVK) किंवा कृषी विस्तार अधिकाऱ्याकडून पक्के करा, कारण योग्य उत्तर तुमची माती, बियाण्याची जात आणि भागावर अवलंबून असते.

उदाहरण 5 – कुटुंबाचे आर्थिक नियोजन 💰

परिस्थिती: चार लोकांचे एक कुटुंब ₹20,000 च्या महिन्याच्या उत्पन्नावर बजट बनवू इच्छिते.

तुम्ही टाईप करता:

"₹20,000 उत्पन्न असलेल्या 4 लोकांच्या कुटुंबासाठी (2 मोठे, 2 मुले) महिन्याचे एक सोपे बजट बनवण्यात मदत कर. आम्ही एका छोट्या गावात राहतो. हे एका स्पष्ट यादीत दाखव."

ChatGPT उत्तर देते:

₹20,000 साठी एक नमुना मासिक बजट हे राहिले. तुम्ही हे तुमच्या खऱ्या गरजांनुसार बदलू शकता:

बाब	रक्कम (₹)
भाडे (असल्यास)	3,000
किराणा आणि भाज्या	6,000
स्वयंपाकाचा गॅस / इंधन	1,000
वीज आणि पाणी	800
मुलांची शाळा / पुस्तके	1,500
प्रवास (बस/पेट्रोल)	1,200
मोबाइल रिचार्ज आणि इंटरनेट	500
औषधे / आरोग्य	1,000
बचत (खूप महत्वाची!)	2,000
किरकोळ / आपत्कालीन	3,000
एकूण	20,000

तीन मैत्रीपूर्ण टिप्स:

1. **आधी बचत करा:** ₹2,000 ची बचत महिन्याच्या सुरुवातीलाच बाजूला ठेवण्याचा प्रयत्न करा, महिन्याच्या शेवटी जे उरेल ते नाही. दर महिन्याला ₹2,000 सुद्धा वर्षात ₹24,000 बनतात!
2. आपत्कालीन गरजांसाठी जसे वैद्यकीय खर्च, **एक आपत्कालीन निधी बनवा.**
3. आवश्यक सामान (तांदूळ, डाळ, तेल) **महिनाभराचे एकत्र खरेदी करा** — हे बहुतेकदा रोज खरेदी करण्यापेक्षा स्वस्त पडते.

तुमचे भाडे किंवा शाळेची फी वेगळी असेल तर मी हे बदलावे अशी तुमची इच्छा आहे का?

उदाहरण 6 — प्रवास ✈️

परिस्थिती: एक जोडपे जयपूरची एक स्वस्त 2 दिवसांची सहल हवी आहे.

तुम्ही टाईप करता:

"2 लोकांसाठी जयपूरची एक सोपी 2 दिवसांची सहल एकूण ₹5,000 च्या आत बनव (ट्रेनचे तिकीट सोडून).
पाहण्याच्या स्वस्त जागा आणि स्थानिक जेवण खाण्याच्या जागा समाविष्ट कर."

ChatGPT उत्तर देते:

2 लोकांसाठी एक किफायतशीर **2 दिवसांची जयपूर योजना** ही राहिली:

दिवस 1:

- **सकाळ:** हवा महाल पाहा (छोटे प्रवेश शुल्क) आणि रंगीबेरंगी बाजारांत फिरा.
- **दुपारचे जेवण:** एखाद्या प्रसिद्ध स्थानिक मिठाईच्या दुकानात **प्याज कचोरी** आणि लस्सी करून पाहा — चविष्ट आणि स्वस्त.
- **दुपारनंतर:** सिटी पॅलेस चा परिसर आणि **जंतर मंतर**.
- **संध्याकाळ:** अल्बर्ट हॉल म्युझियम च्या बागांत आराम करा; रात्रीच्या जेवणासाठी स्ट्रीट स्नॅक्स.

दिवस 2:

- **सकाळ:** **आमेर किल्ला** — सुंदर आणि प्रवेश शुल्क माफक. हत्ती/जीपचा खर्च वाचवण्यासाठी तुम्ही पायी चढू शकता.
- **दुपारचे जेवण:** एखाद्या स्थानिक ढाब्यावर साधी थाळी (बहुतेकदा ₹100–150 प्रति व्यक्ती).
- **दुपारनंतर:** **जल महाल** येथे फोटो थांबा (रस्त्यावरून मोफत) आणि सूर्यास्ताच्या नजाऱ्यासाठी **नाहरगढ किल्ला**.

2 लोकांसाठी अंदाजे बजट (₹):

बाब	रक्कम
स्थानिक प्रवास (ऑटो/बस)	800
प्रवेश तिकीट (एकत्र)	1,000
जेवण (2 दिवस)	1,800
नाश्ता/पाणी/किरकोळ	600
अतिरिक्त रक्कम	800
एकूण	5,000

टिप: एक एकत्रित तिकीट (combined ticket) अनेक स्मारकांसाठी चालते आणि पैसे वाचवते. पाणी सोबत ठेवा आणि आरामदायक बूट घाला!

तुम्ही हा फॉलो-अप करून पाहू शकता:

"आम्ही शाकाहारी आहोत आणि कांदा-लसूण खात नाही. आमच्यासाठी जेवणाच्या जागा सुचव."

उदाहरण 7 – सरकार आणि कागदपत्रे 🏛️

परिस्थिती: एका वृद्ध माणसाला जाणून घ्यायचे आहे की आधार कार्डासाठी कोणती कागदपत्रे लागतात.

तुम्ही टाईप करता:

"स्वतःसाठी नवीन आधार कार्ड बनवण्यासाठी मला कोणती कागदपत्रे लागतील? सोप्या भाषेत समजावून सांग."

ChatGPT उत्तर देते:

नवीन **आधार कार्ड** बनवण्यासाठी, सहसा तुम्हाला दोन प्रकारची कागदपत्रे लागतात:

1. ओळखीचा पुरावा (कोणताही एक):

- PAN कार्ड
- वोटर ID (निवडणूक कार्ड)
- पासपोर्ट
- ड्रायव्हिंग लायसन्स
- सरकारी फोटो ID कार्ड

2. पत्त्याचा पुरावा (कोणताही एक):

- वीज / पाणी / गॅसचे बिल (अलीकडचे)
- बँक पासबुक किंवा स्टेटमेंट
- वोटर ID किंवा पासपोर्ट (जर त्यात तुमचा पत्ता असेल)
- रेशन कार्ड
- भाड्याचा करार (rent agreement)

अर्ज कसा करावा:

1. तुमचे जवळचे **आधार नोंदणी केंद्र (Aadhaar Enrolment Centre)** शोधा (बहुतेकदा एखाद्या बँकेत, पोस्ट ऑफिसमध्ये, किंवा सरकारी कार्यालयात).
2. खरी कागदपत्रे सोबत घेऊन जा.
3. फॉर्म भरा, तुमचे **फिंगरप्रिंट, फोटो आणि डोळ्याचे (आयरिस) स्कॅन** घ्या — हे सामान्य आणि मोफत आहे.
4. तुम्हाला एक **पोचपावती स्लिप (acknowledgement slip)** मिळेल ज्यावर तुमची स्थिती तपासण्यासाठी एक क्रमांक असेल.

जाणून घेणे चांगले: नवीन आधार नोंदणी **मोफत** आहे. नंतर तुम्ही अधिकृत UIDAI वेबसाइटवरून तुमचे e-Aadhaar डाउनलोड करू शकता.

⚠ कृपया पक्के करा ताजी नेमकी यादी **अधिकृत UIDAI वेबसाइटवर (uidai.gov.in)** किंवा नोंदणी केंद्रावर, कारण नियम बदलू शकतात. तुमचा आधार क्रमांक किंवा OTP कधीही अनोळखी व्यक्तींशी सामायिक करू नका.

टीप: कोणत्याही सरकारी योजना किंवा कागदपत्रासाठी, नेहमी **अधिकृत सरकारी वेबसाइट** किंवा कार्यालयावर तपशील पक्के करा, कारण प्रक्रिया वेळोवेळी बदलत राहतात.

उदाहरण 8 — छोटा व्यापार 🏪

परिस्थिती: लक्ष्मीचे साडीचे दुकान आहे आणि तिला सणाच्या सेलसाठी एक WhatsApp संदेश हवा आहे.

तुम्ही टाईप करता:

"माझ्या साडीच्या दुकानाच्या दिवाळी सेलसाठी मराठी-इंग्रजी मिश्र पद्धतीने एक छोटा, मैत्रीपूर्ण WhatsApp संदेश लिही. सर्व सिल्क साड्यांवर 20% सूट आहे. माझे दुकान आहे 'लक्ष्मी साड्या, मेन बाजार.' काही इमोजी टाक."

ChatGPT उत्तर देते:

हा राहिला एक आपुलकीने भरलेला संदेश जो तुम्ही कॉपी-पेस्ट करू शकता:

🌟🪔 लक्ष्मी साड्यांकडून दिवाळीच्या शुभेच्छा! 🪔🌟

या सणासुदीच्या हंगामात, स्वतःसाठी आणि कुटुंबासाठी आणा सुंदर सिल्क साड्या! 😍

🎉 **दिवाली धमाका ऑफर** 🎉👉 सर्व सिल्क साड्यांवर **20% सूट!** 🛒 नवीन डिझाइन | उत्तम क्वालिटी | खास सणासुदीचे कलेक्शन

📍 लक्ष्मी साड्या, मेन बाजार 🛍 आजच या — ऑफर मर्यादित काळासाठी आहे!

तुमची वाट पाहत आहे! 💕💕

तुम्हाला एक छोटी आवृत्ती बनवावी, किंवा एक पूर्ण मराठीत, किंवा तुमचा फोन नंबर जोडावा अशी इच्छा आहे का?

तुम्ही हा फॉलो-अप करून पाहू शकता:

"आणखी एक आवृत्ती बनव जी मी स्टेटसवरही टाकू शकेन, कमी शब्दांत."

स्वतः शोधण्यासाठी आणखी कल्पना

जेव्हा तुम्ही सहज व्हाल, तेव्हा ChatGPT ला हेही विचारून पाहा:

- एखाद्या कौटुंबिक समारंभासाठी एक **भजन किंवा कविता**.
- एखाद्या बँकेला किंवा शाळेला **पत्र लिहिण्यात** मदत.

- WhatsApp ग्रुपसाठी **सणासुदीच्या शुभेच्छा**.
- मुलाच्या परीक्षेसाठी एक **अभ्यासाची योजना**.
- नोकरीसाठी **मुलाखतीच्या टिप्स**.
- बोलण्याचा सराव करण्यासाठी सोपी **इंग्रजी वाक्ये**.
- डॉक्टरांकडे जाण्यापूर्वी विचारण्यासाठी **प्रश्नांची एक यादी**.

शक्यता असंख्य आहेत. ChatGPT ला त्याच हुशार मित्रासारखे समजा — मोकळेपणाने विचारा!

भाग 10 — ज्येष्ठ नागरिकांसाठी ChatGPT

हा भाग खास आपल्या **ज्येष्ठांसाठी** आहे — आजी-आजोबा, निवृत्त काका-काकू, आणि आयुष्याच्या सोनेरी टप्प्यात असलेल्या प्रत्येकासाठी. आणि हा त्यांच्या मुलांसाठी आणि नातवंडांसाठीही आहे, जेणेकरून ते हे सेट करण्यात मदत करू शकतील.

प्रिय ज्येष्ठांनो: असे अजिबात समजू नका की "हे तर तरुणांसाठी आहे" किंवा "मी यासाठी खूप वृद्ध आहे." हे खरे नाही. ChatGPT तुमच्यासाठी अप्रतिम आहे — आणि कदाचित तुम्ही हे सर्वात जास्त आवडाल, कारण यात **अमर्याद संयम** आहे आणि हे ज्या भाषेत आणि ज्या वेगाने हवे, त्यात उत्तर देते.

एक हळुवार टिप: आवाजाची सुविधा (भाग 5) वापरा. तुम्ही फक्त ChatGPT शी बोलू शकता आणि त्याचे उत्तर ऐकू शकता — ना डोळ्यांवर ताण, ना छोट्या कीबोर्डशी झगडणे. फक्त तुमच्या भाषेत बोला.

अप्रतिम गोष्टी ज्या ज्येष्ठ करू शकतात

1. भजने, प्रार्थना, आणि भक्तिगीते 🙏

"'अच्युतम केशवम' भजनाचे शब्द दे आणि त्याचा अर्थ समजावून सांग."

"सकाळच्या प्रार्थनेसाठी मराठीत काही ओळी सांग."

2. धार्मिक कथा आणि शिकवणी 📖

"रामायणातून भगवान हनुमानाबद्दल एक छोटी कथा सांग."

"रोजच्या आयुष्यासाठी भगवद्गीतेची एक सोपी शिकवण समजावून सांग."

3. आरोग्याची माहिती (आणि डॉक्टरांसाठी प्रश्न) 🏥

"70 वर्षांच्या व्यक्तीसाठी गुडघेदुखीसाठी सोपे, हळुवार व्यायाम कोणते आहेत?"

"पुढच्या वेळी डॉक्टरांना माझ्या रक्तदाबाबद्दल मी कोणते प्रश्न विचारावेत?"

लक्षात ठेवा: ChatGPT सामान्य माहिती देते, प्रिस्क्रिप्शन नाही. नेहमी तुमच्या डॉक्टरांचा सल्ला माना.

4. औषधाच्या सूचना समजून घेणे 💊

"माझ्या डॉक्टरांनी हे औषध 'दिवसातून दोनदा जेवणानंतर' घ्यायला सांगितले आहे. सोप्या भाषेत समजावून सांग मी काय करावे."

(नेमक्या मात्रेसाठी आणि वेळेसाठी, नेहमी तुमच्या डॉक्टरांकडून किंवा औषधविक्रेत्याकडून पक्के करा.)

5. सरकारी पेन्शन आणि ज्येष्ठांसाठीच्या योजना 🏛️

"भारतात ज्येष्ठ नागरिकांसाठी उपलब्ध असलेल्या पेन्शन योजना सोप्या शब्दांत समजावून सांग."

"ज्येष्ठ नागरिक बचत योजनेचे फायदे काय आहेत?"

(नेहमी तुमच्या बँकेत किंवा अधिकृत सरकारी वेबसाइटवर तपशील पक्के करा.)

6. व्हिडिओ कॉल आणि फोनमध्ये मदत 📞

"माझ्या नातवाला WhatsApp वर व्हिडिओ कॉल कसा करावा हे पावलोपावली समजावून सांग."

"माझ्या Android फोनवर मजकुराचा आकार कसा वाढवू जेणेकरून मला नीट वाचता येईल?"

7. गप्पा आणि सोबत 💬

बोलावेसे वाटत आहे? तुम्ही फक्त एक मैत्रीपूर्ण संभाषण करू शकता: "चल गप्पा मारूया. माझ्या दिवसाबद्दल विचार आणि मला काहीतरी रंजक सांग."

8. तुमच्याच भाषेत संभाषण 🗣️

"कृपया आतापासून माझ्याशी फक्त सोप्या मराठीत बोल."

मुलांसाठी आणि नातवंडांसाठी एक टीप

जर तुम्ही तुमच्या कुटुंबातील एखाद्या ज्येष्ठासाठी हे सेट करत असाल:

- त्यांच्यासाठी ॲप इन्स्टॉल करा आणि **एकदा लॉग इन करा** जेणेकरून त्यांना ते करावे लागणार नाही.
- **आवाजी संभाषण मोड** चालू करा आणि त्यांना तो कसा टॉप करावा हे दाखवा.
- फोनचा **फॉन्ट आकार** आणि स्क्रीनचा उजळपणा वाढवा.
- फोनजवळ एका कागदावर **3 किंवा 4 सोप्या गोष्टी** लिहून ठेवा ज्या ते बोलू शकतील.
- 10 मिनिटे त्यांना दाखवण्यात घालवा — मग त्यांना रोज याचा आनंद घेताना पाहा.

तुमच्या ज्येष्ठांनी तुम्हाला खूप काही दिले. त्यांना हा संयमी, सर्वज्ञ सोबती देणे ही एक सुंदर भेट आहे. ❤️

भाग 11 — महिला आणि घर सांभाळणाऱ्यांसाठी ChatGPT

असंख्य भारतीय घरांत, **घरातील स्त्रीच** शांतपणे सगळे चालवते — स्वयंपाकघर, बजट, मुलांचा अभ्यास, सण, कुटुंबाचे आरोग्य, आणि बहुतेकदा बाजूला एक छोटा व्यापारही. हा भाग त्याचा गौरव करतो, आणि दाखवतो की ChatGPT या सगळ्यासाठी एक हुशार मदतनीस कसे बनू शकते.

हे "स्त्रिया फक्त स्वयंपाक करतात" याबद्दल नाही. हे या वस्तुस्थितीबद्दल आहे की बहुतेक घरांत स्त्रिया **रोजचे व्यवहारातील निर्णय** घेतात — आणि एक हुशार मदतनीस वेळ, पैसे आणि ताण वाचवतो.

रोजचे मदतनीस

1. घराचे व्यवस्थापन 🏠

"मर्यादित वेळेत मी सांभाळू शकेन असे एका 2 बेडरूमच्या घरासाठी आठवड्याचे स्वच्छतेचे वेळापत्रक बनव."

"महिन्याच्या घरातील कामांची एक चेकलिस्ट दे जेणेकरून मी काहीही विसरणार नाही."

2. जेवणाचे नियोजन 🍲

"4 लोकांच्या कुटुंबासाठी एका आठवड्याचा एक सोपा, आरोग्यदायी शाकाहारी रात्रीच्या जेवणाचा मेनू बनव. तो सोपा आणि पुनरावृत्ती नसलेला ठेव."

"शाळेआधी 15 मिनिटांत मी बनवू शकेन अशा 5 झटपट नाश्याच्या कल्पना सुचव."

3. किराणा सामानाचे बजट 🛒

"4 लोकांच्या कुटुंबासाठी ₹6,000 च्या बजेटमध्ये महिन्याच्या किराणा सामानाची यादी अंदाजे खर्चासह बनव."

"पोषणाशी तडजोड न करता मी माझे महिन्याचे किराणा बिल कसे कमी करू?"

4. मुलांचे शिक्षण 📖

"माझा मुलगा इयत्ता 6 वीत आहे आणि गणितात झगडतो. त्याला सुधारण्यास मदत करण्यासाठी रोजची एक सोपी 30 मिनिटांची योजना दे."

"[अपूर्णांक] मला सोप्या भाषेत समजावून सांग जेणेकरून मी माझ्या मुलीला शिकवू शकेन."

5. सणाची तयारी 🕯️

"दिवाळीच्या तयारीसाठी एक संपूर्ण चेकलिस्ट बनव — स्वच्छता, खरेदी, मिठाई, आणि सजावट."

"रक्षाबंधनसाठी सोप्या रेसिपीसह 5 सोपी घरगुती मिठाई सुचव."

6. कुटुंबासाठी आरोग्याचे प्रश्न 🧐

"गर्भवती महिलेसाठी भारतात सहज उपलब्ध असलेले आरोग्यदायी, लोहयुक्त पदार्थ कोणते आहेत?"

"माझे मूल खाण्यात नखरे करते. मी त्याच्या जेवणात अधिक भाज्या कशा घालू?"

(कोणत्याही वैद्यकीय चिंतेसाठी, नेहमी डॉक्टरांचा सल्ला घ्या.)

7. छोटा घरगुती व्यापार 📦

अनेक महिला घरूनच व्यापार चालवतात — डबा सेवा, शिवणकाम, लोणची, सौंदर्याचे काम, शिकवण्या.

ChatGPT एक मोफत व्यापार मदतनीस आहे: "माझ्या घरगुती डबा सेवेची जाहिरात करण्यासाठी एक WhatsApp संदेश लिही. आरोग्यदायी, घरगुती जेवण आणि घरपोच सेवेचा उल्लेख कर."

"माझ्या घरगुती लोणच्याच्या व्यापारासाठी 10 आकर्षक नावे सुचव."

"जर माझा प्रति जेवण रोजचा खर्च साधारण ₹40 असेल तर मी माझ्या डबा सेवेची किंमत कशी ठरवावी?"

एक पूर्ण उदाहरण — आठवड्याचे नियोजन

तुम्ही टाइप करता:

"मी एक नोकरी करणारी महिला आहे ज्याला 2 मुले आहेत (वय 8 आणि 12). एक सोपा आठवड्याचा रात्रीच्या जेवणाचा मेनू (सोम-रवि) बनव, बहुतांश शाकाहारी, जो आरोग्यदायी, झटपट बनणारा, आणि सामान्य भारतीय सामान वापरणारा असेल."

ChatGPT उत्तर देते:

ही राहिली एक सोपी, संतुलित आठवड्याची रात्रीच्या जेवणाची योजना:

- **सोमवार:** पोळी + भेंडीची भाजी + डाळ + कोशिंबीर
- **मंगळवार:** भाजी पुलाव + रायते + पापड
- **बुधवार:** पोळी + पनीर भुर्जी + काकडीची कोशिंबीर
- **गुरुवार:** खिचडी + कढी + लोणचे
- **शुक्रवार:** पोळी + मिक्स भाजीचा रस्सा + दही
- **शनिवार:** मसाला डोसा + सांबार + चटणी
- **रविवार:** छोले + भात/भटुरे + कांद्याची कोशिंबीर

टिप्स: वेळ वाचवण्यासाठी डाळी/चणे आदल्या रात्री भिजत घाला. भाज्या सकाळी चिरून ठेवा. व्यस्त संध्याकाळांसाठी एक "सोपा दिवस" (जसे खिचडी) ठेवा.

या मेनूसाठी जुळणारी किराणा सामानाची यादी मी बनवावी का?

हा एकच मदतनीस घर चालवण्याचा मानसिक भार हलका करू शकतो — एक आठवडा करून पाहा आणि फरक अनुभवा. 🌸

भाग 12 — नवीन कौशल्ये शिकणे

इथेच ChatGPT एका "प्रश्न-उत्तर साधनातून" एका "आयुष्य सुधारण्याच्या साधनात" बदलते. कारण ChatGPT अमर्याद संयमी आणि मोफत आहे, ते जवळपास कोणत्याही कौशल्यासाठी तुमचा **वैयक्तिक शिक्षक** बनू शकते — तुमच्याच वेगाने, तुमच्याच भाषेत, कोणतीही फी न घेता आणि कोणतीही लाज न बाळगता.

तुम्हाला जास्त कमवायचे असो, चांगली नोकरी मिळवायची असो, किंवा फक्त असे काही शिकायचे असो ज्याचे तुम्ही नेहमी स्वप्न पाहिले — तुम्ही आजच सुरुवात करू शकता, अगदी तुमच्या फोनवर.

ChatGPT ने काहीही कसे शिकावे: त्याला विचारा "मला [कौशल्य] पावलोपावली शिकव, एखाद्या नवशिक्यासारखे, रोज छोटे धडे देऊन." मग एका वेळी एक धडा घ्या, आणि जेव्हा जेव्हा समजणार नाही तेव्हा पुन्हा समजावून सांगायला सांगा.

कौशल्ये जी तुम्ही आजच शिकायला सुरुवात करू शकता

1. इंग्रजी शिका 🗣️

"माझा इंग्रजीचा शिक्षक हो. मला रोज एक छोटा धडा दे, मूलभूत गोष्टींपासून सुरुवात करून. जिथे गरज असेल तिथे मराठीत समजावून सांग."

"बाजारात जाण्याबद्दल माझ्याशी एक सोपे इंग्रजी संभाषण कर, आणि माझ्या चुका हळुवारपणे दुरुस्त कर."

2. Excel / संगणकाच्या मूलभूत गोष्टी शिका 🖨️

"मला Microsoft Excel सुरुवातीपासून शिकव. सेल, रो आणि कॉलम म्हणजे काय याने सुरुवात कर."

"Excel मध्ये महिन्याच्या खर्चाची एक सोपी शीट कशी बनवू? पावलोपावली समजावून सांग."

3. मोबाइल फोटोग्राफी शिका 📷

"माझ्या फोनने अधिक चांगले फोटो कसे काढावेत हे मला शिकव. मला 5 सोप्या नवशिक्या टिप्स दे."

"ऑनलाइन विकण्यासाठी उत्पादनांचे चांगले फोटो कसे काढू?"

4. शिवणकाम शिका ✂

"नवशिक्यासाठी एक साधी कुर्ती शिवण्याची मूलभूत पावले समजावून सांग."

"मी आधी कोणते मूलभूत टाके शिकावेत, आणि प्रत्येकाचा वापर कशासाठी करावा?"

5. मूलभूत हिशोब / बुककीपिंग शिका 🧮

"माझ्या छोट्या दुकानासाठी सोपे बुककीपिंग शिकव. रोजची विक्री आणि खर्च मी कसे नोंदवू?"

"नफा आणि उलाढाल यांच्यातला फरक सोप्या शब्दांत समजावून सांग."

6. डिजिटल मार्केटिंग शिका 📢

"एका छोट्या व्यापाऱ्यासाठी डिजिटल मार्केटिंग खूप सोप्या शब्दांत समजावून सांग."

"मी माझ्या दुकानाची WhatsApp आणि Instagram वर मोफत जाहिरात कशी करू? मला एक सोपी योजना दे."

7. YouTube व्हिडिओ बनवायला शिका 🎥

"मला एक स्वयंपाकाचे YouTube चॅनेल सुरु करायचे आहे. एका पूर्ण नवशिक्यासाठी सुरुवात करण्याची मूलभूत पावले समजावून सांग."

"घरच्या बागकामाबद्दलच्या एका चॅनेलसाठी 10 व्हिडिओच्या कल्पना सुचव."

एक पूर्ण उदाहरण — इंग्रजी पावलोपावली शिकणे

तुम्ही टाईप करता:

"माझा इंग्रजीचा शिक्षक हो. मला खूप थोडे इंग्रजी येते. मला रोजच्या आयुष्यासाठी 5 उपयोगी वाक्यांसह दिवस 1 चा धडा दे, मराठी अर्थासह, आणि मग माझी परीक्षा घे."

ChatGPT उत्तर देते:

छान! चला सुरुवात करूया. **दिवस 1 — अभिवादन आणि रोजची वाक्ये:**

1. **Good morning!** — सुप्रभात!
2. **How are you?** — तुम्ही कसे आहात?
3. **I am fine, thank you.** — मी ठीक आहे, धन्यवाद.
4. **What is your name?** — तुमचे नाव काय आहे?
5. **See you tomorrow.** — उद्या भेटू.

साराव: प्रत्येक वाक्य मोठ्याने 3 वेळा म्हणा.

आता तुमची परीक्षा! यांचे इंग्रजीत भाषांतर कर: अ) तुम्ही कसे आहात? ब) सुप्रभात!

तुमची उत्तरे टाईप करा, आणि मी ती तपासेन. चुकांची काळजी करू नका — आपण असेच शिकतो! 😊

कल्पना करा एखादे कौशल्य शिकणे जे तुम्हाला चांगली नोकरी किंवा नवीन उत्पन्न मिळवून देते — मोफत, तुमच्याच फोनवरून. हीच ChatGPT ची खरी ताकद आहे. 🚀

भाग 13 — ChatGPT तुमचे पैसे वाचवू शकते

प्रत्येकाला पैसे वाचवायला आवडतात. चांगली बातमी: ChatGPT एक हुशार, मोफत सल्लागार बनू शकते जे तुम्हाला **शहाणपणाने खर्च करायला, चुका टाळायला, आणि तुमच्या उत्पन्नाचा जास्तीत जास्त फायदा घ्यायला** मदत करते — कोणत्याही फीशिवाय.

ते थेट सध्याच्या किमती पाहू शकत नाही (भाग 14 पाहा), म्हणून अंतिम किंमत नेहमी स्वतः तपासा. पण **नियोजन, तुलना, आणि समजून घेण्यासाठी**, ते एक उत्तम पैसे मदतनीस आहे.

सहा मार्ग ज्यांनी ते तुमचे पैसे वाचवते

1. खरेदी करण्यापूर्वी तुलना करा 📱

"सामान्य वापरकर्त्यासाठी साधारण ₹15,000 च्या एका [Redmi] आणि एका [Samsung] फोनची तुलना कर. खरेदी करण्यापूर्वी मी काय पाहावे?"

"एका गरम शहरातील एका छोट्या खोलीसाठी कूलर घेणे चांगले की AC? चालवण्याचा खर्च समजावून सांग."

2. बजट बनवा आणि त्याला चिकटून राहा 💰

"₹25,000 उत्पन्न असलेल्या 4 लोकांच्या कुटुंबासाठी महिन्याचे बजट बनवण्यात मदत कर, आणि मला दाखव की मी कुठे बचत करू शकतो."

"मी दर महिन्याला जास्त खर्च करतो. माझे खर्च नियंत्रित करण्यासाठी मला 5 सोप्या सवयी दे."

3. स्वस्त प्रवासाचे नियोजन करा 🚌

"4 लोकांच्या कुटुंबासाठी [पुणे] ते [गोवा] प्रवास करण्याचा सर्वात स्वस्त मार्ग आखून दे. ट्रेन, बस, आणि शेअर्ड पर्यायांची तुलना कर."

"2 लोकांसाठी [जयपूर] ची एक किफायतशीर 3 दिवसांची सहल योजना ₹8,000 च्या आत दे."

4. हुशारीने सणाची खरेदी 🛍️

"4 लोकांच्या कुटुंबासाठी ₹5,000 च्या आत दिवाळीच्या खरेदीची यादी बनव, आणि मला सांग की मी कुठे खर्च कमी करू शकतो."

"20 लोकांसाठी [वाढदिवसाची पार्टी] कमी बजेटमध्ये मी कशी साजरी करू?"

5. कर्ज घेण्यापूर्वी ते समजून घ्या 🏠

"वैयक्तिक कर्जाचा EMI कसा चालतो हे सोप्या शब्दांत समजावून सांग. जर मी ₹1,00,000 12% दराने 2 वर्षांसाठी घेतले, तर साधारण किती परत करावे लागेल?"

"सोने तारण कर्ज घेण्यापूर्वी मी बँकेला कोणते प्रश्न विचारावेत?"

(नेमके आकडे आणि अटी नेहमी बँकेकडून पक्के करा.)

6. ज्या सरकारी योजना तुमच्याकडून सुटत असतील त्या समजून घ्या 🏛️

"[मुलीच्या शिक्षणासाठी / शौचालय बांधण्यासाठी / एका छोट्या व्यापार कर्जासाठी] कोणत्या सरकारी योजना मदत करतात? सोप्या भाषेत समजावून सांग."

"सुकन्या समृद्धी योजना समजावून सांग आणि ती मुलीच्या भविष्यासाठी बचत करण्यात कशी मदत करते."

(पात्रता आणि तपशील अधिकृत सरकारी वेबसाइटवर पक्के करा.)

एक पूर्ण उदाहरण — बचत शोधणे

तुम्ही टाईप करता:

"माझे 4 लोकांचे कुटुंब महिन्याला ₹25,000 कमावते पण आम्ही काहीच बचत करत नाही. नेहमीचे खर्च पाहा आणि सुचव की एक मध्यमवर्गीय भारतीय कुटुंब दर महिन्याला ₹3,000 बचत करण्यासाठी वास्तविकपणे कुठे खर्च कमी करू शकते."

ChatGPT उत्तर देते:

₹25,000 मधून ₹3,000 वाचवणे छोट्या बदलांनी अगदी शक्य आहे. ही राहिल्या वास्तविक कल्पना:

- **मोबाइल/DTH:** एका स्वस्त रिचार्ज प्लॅनवर किंवा एकाच OTT सबस्क्रिप्शनवर बदला. (साधारण ₹300 वाचवा)
- **वीज:** LED बल्ब वापरा, निरुपयोगी उपकरणे बंद करा, गिझर कमी चालवा. (साधारण ₹400 वाचवा)
- **किराणा:** आवश्यक सामान महिनाभराचे एकत्र खरेदी करा; छोटी रोजची पाकिटे टाळा. (साधारण ₹600 वाचवा)
- **बाहेर खाणे / नाश्ता:** (समजा) महिन्याला 4 वेळांवरून 2 वेळा करा. (साधारण ₹700 वाचवा)
- **विचार न करता खरेदी:** कोणत्याही अनावश्यक खरेदीपूर्वी 24 तास थांबा. (साधारण ₹500 वाचवा)
- **आपोआप बचत:** पगाराच्या दिवशी ₹3,000 एका वेगळ्या बचत खात्यात हलवा, जेणेकरून तुम्ही खर्च करण्याआधीच ते निघून जातील.

छोटे छिद्र मोठ्या नौका बुडवतात — ही बंद केल्याने दर महिन्याला ₹3,000+ जमतात, जे वर्षात ₹36,000 होतात!

जेव्हा लोक ChatGPT ने त्यांचे खरे रुपये वाचवताना पाहतात, तेव्हा ते कधीही वापरणे थांबवत नाहीत. 🛠️

भाग 14 — ChatGPT काय करू शकत नाही

ChatGPT अप्रतिम आहे, पण ते **जादू नाही** आणि **परिपूर्ण नाही**. त्याच्या मर्यादा जाणून घेणे तुम्हाला सुरक्षित ठेवते आणि निराशेपासून वाचवते. कृपया हा भाग काळजीपूर्वक वाचा — तो छोटा आहे पण खूप महत्वाचा आहे.

1. ते चुका करू शकते

ChatGPT कधीकधी **चुकीची किंवा जुनी माहिती** देते, अगदी जेव्हा ते खूप आत्मविश्वासाने बोलते तेव्हाही. हे अशा मित्रासारखे आहे जो सहसा बरोबर असतो पण अधूनमधून एखादी गोष्ट चुकीची आठवतो.

सोनेरी नियम: कोणत्याही महत्वाच्या गोष्टीसाठी — **वैद्यकीय, कायदेशीर, आर्थिक, किंवा सरकारी** बाबींसाठी — नेहमी एखाद्या पात्र डॉक्टर, वकील, बँक अधिकारी, किंवा अधिकृत सरकारी वेबसाइटकडून **पुन्हा तपासा**. ChatGPT एखादा विषय **समजून घेण्यासाठी** वापरा, अंतिम शब्द म्हणून नाही.

2. त्याला नेहमी आजच्या बातम्या माहीत नसतात

मोफत ChatGPT ला कदाचित **ताज्या घडामोडी**, आजच्या किमती, आजचे हवामान, किंवा थेट क्रिकेट स्कोअर माहीत नसतील, कारण त्याच्या ज्ञानाला एक मर्यादेची वेळ असते.

- ते *शेअर बाजार काय आहे* हे समजावून सांगू शकते, पण *आजच्या* शेअरच्या किमतीसाठी त्यावर विश्वास ठेवू नये.
- ते एखाद्या ट्रेनच्या मार्गाबद्दल सांगू शकते, पण *थेट* धावण्याची स्थिती नाही.

(काही नवीन आवृत्त्या ते साधन दिल्यावर इंटरनेटवर शोधू शकतात, पण ते नेहमी करू शकते असे गृहीत धरू नका. थेट माहितीसाठी — किमती, हवामान, स्कोअर, बातम्या — एक योग्य वेबसाइट किंवा ॲप वापरा.)

3. ते खऱ्या जगात गोष्टी करू शकत नाही

ChatGPT फक्त **बोलू आणि लिहू** शकते. ते **करू शकत नाही**:

- तुमच्यासाठी फोन कॉल करणे.
- स्वतः WhatsApp मेसेज किंवा ईमेल पाठवणे. (ते मेसेज **लिहू** शकते, पण **तुम्हाला** तो कॉपी करून पाठवावा लागेल.)
- तिकीट बुक करणे, बिल भरणे, किंवा पैसे ट्रान्सफर करणे.
- इतर ॲप उघडणे किंवा तुमचा फोन नियंत्रित करणे.

याला तुमच्या शेजारी बसलेल्या एका सल्लागारासारखे समजा — ते तुम्हाला काय करावे हे सांगते आणि तुमच्यासाठी गोष्टी लिहिते, पण **तुमचे हात** प्रत्यक्ष पाठवणे आणि पैसे देणे करतात.

4. ते खरी व्यक्ती नाही आणि डॉक्टर/वकील नाही

ChatGPT ला भावना नसतात, आणि ते एक परवानाधारक व्यावसायिक **नाही**. ते एक संगणक प्रोग्राम आहे. ते वापरताना दयाळू व्हा, पण लक्षात ठेवा की त्याचा सल्ला **सामान्य माहिती** आहे, *तुमच्या* नेमक्या परिस्थितीबद्दल एखाद्या व्यावसायिकाचे वैयक्तिक मत नाही.

5. तुमची गोपनीयता जपा — खूप महत्वाचे

ChatGPT ला एखाद्या सार्वजनिक जागेसारखे समजा. **गुप्त किंवा संवेदनशील माहिती कधीही टाडप करू नका**, जसे:

- **✗** तुमचा पूर्ण **आधार क्रमांक**
- **✗** **बँक खाते क्रमांक, ATM पिन, किंवा कार्ड क्रमांक**
- **✗** कोणताही **OTP** (वन-टाइम पासवर्ड)
- **✗** तुमच्या खात्यांचे **पासवर्ड**
- **✗** इतर लोकांचे खाजगी तपशील

तुम्ही विचारू शकता "आधारसाठी कोणती कागदपत्रे लागतात?" — हे ठीक आहे. पण तुमचा प्रत्यक्ष आधार क्रमांक किंवा बँकेचे तपशील कधीही टाडप करू नका. **कोणतीही खरी सेवा कधीही तुमचा OTP किंवा पिन मागणार नाही.**

ऑनलाइन सुरक्षित राहा: जर कोणी — कोणत्याही ॲपवर — तुमचा OTP, पिन, किंवा पासवर्ड मागत असेल, तर ती **फसवणूक** आहे. ते कधीही सामायिक करू नका. ChatGPT लाही ते कधीही लागणार नाहीत.

भाग 15 — टिप्स आणि युक्त्या

इथे काही हुशार छोट्या युक्त्या आहेत ज्या ChatGPT ला अजून जास्त उपयोगी बनवतात. त्या एक-एक करून करून पाहा.

युक्ती 1 — "मला 5 वर्षांचा समजून समजावून सांग"

जर एखादे उत्तर खूप कठीण वाटले, तर फक्त ही जादुई ओळ जोडा:

"हे मला 5 वर्षांचा समजून समजावून सांग."

ChatGPT ते शक्य तितक्या सोप्या शब्दांत मोडून सांगेल. विमा, कर, किंवा विज्ञानासारख्या कठीण विषयांसाठी उत्तम.

युक्ती 2 — काहीही भाषांतर करा

ChatGPT भाषांमध्ये एक उत्कृष्ट भाषांतरकार आहे.

"याचे इंग्रजीत भाषांतर कर: 'मला उद्या सुट्टी हवी आहे.'"

"'तुमच्या मदतीबद्दल धन्यवाद' हे तमिळमध्ये नम्रपणे कसे म्हणू?"

संदेशांसाठी, नोकरीच्या अर्जासाठी, किंवा वेगळी भाषा बोलणाऱ्या एखाद्याशी बोलण्यासाठी उत्तम.

युक्ती 3 — तुमचे लेखन दुरुस्त करा आणि सुधारा

एखादे पत्र किंवा अर्ज लिहिला आणि तो बरोबर वाटतो की नाही याची खात्री नाही? विचारा:

"कृपया या रजेच्या अर्जात चुका तपासा आणि तो नम्र व व्यावसायिक वाटेल असा कर: [तुमचा मजकूर चिकटवा]"

ChatGPT शब्दलेखन, व्याकरण, आणि शैली दुरुस्त करेल. शाळा, महाविद्यालय, आणि ऑफिसच्या कामासाठी अप्रतिम.

युक्ती 4 — लांब गोष्टींचा सारांश काढा

एखादा लांब संदेश, लेख, किंवा सूचना आहे जी पूर्ण वाचायला वेळ नाही? ती चिकटवा आणि विचारा:

"याचा 5 सोप्या मुद्द्यांत सारांश सांग."

तुम्हाला महत्वाचे मुद्दे काही सेकंदात मिळतात. (टीप: मजकूर स्वतः चिकटवा; ChatGPT तुमच्यासाठी लिंक उघडू शकत नाही जोपर्यंत त्याच्याकडे इंटरनेट साधने नसतील.)

युक्ती 5 – नावे आणि कल्पनांच्या सूचना घ्या

कल्पना सुचत नाहीत? ChatGPT विचारमंथनात उत्तम आहे.

"भारतीय मूळाची 10 आधुनिक मुलीची नावे अर्थासह सुचव."

"एका नवीन चहाच्या टपरीसाठी 10 आकर्षक नावे दे."

"माझ्या मुलीच्या पहिल्या वाढदिवसाच्या पार्टीसाठी कमी बजेटमध्ये 5 थीम सुचव."

युक्ती 6 – याद्या आणि योजना बनवा

"8 लोकांसाठी छोले भटुरे बनवण्यासाठी खरेदीची यादी बनव."

"बोर्ड परीक्षेची तयारी करणाऱ्या इयत्ता 10 वीच्या विद्यार्थ्यासाठी रोजचे अभ्यासाचे वेळापत्रक बनव."

युक्ती 7 – सराव करा आणि शिका

"एका सरकारी नोकरीच्या परीक्षेसाठी मला 5 सामान्य ज्ञानाचे प्रश्न विचार, एका वेळी एक, आणि सांग की मी बरोबर आहे का."

"बोलण्याचा सराव करण्यास मदत करण्यासाठी माझ्याशी एक सोपे इंग्रजी संभाषण कर."

युक्ती 8 – पावलोपावली मदत मागा

कोणत्याही गोंधळात टाकणाऱ्या गोष्टीसाठी, "पावलोपावली" जोडा:

"नवशिक्यासाठी UPI पेमेंट कसे करावे हे पावलोपावली समजावून सांग."

युक्ती 9 – उत्तर तुमच्यानुसार बदला

लक्षात ठेवा, संभाषणाचे मालक तुम्ही आहात:

- "ते लहान कर."
- "जास्त तपशील दे"
- "बंगालीत उत्तर दे"
- "मला 3 पर्याय दे"
- "ते जास्त मजेशीर / जास्त औपचारिक / जास्त प्रेमळ कर."

युक्ती 10 – विषय बदलताना नव्याने सुरुवात करा

जेव्हा तुम्हाला एका पूर्णपणे **नवीन विषयाबद्दल** विचारायचे असेल, तेव्हा एक **"New chat"** सुरु करा ("+" किंवा "New chat" बटण शोधा, सहसा वरती). यामुळे प्रत्येक विषय स्वच्छ आणि वेगळा राहतो, जसे वहीत नवीन पान वापरणे.

भाग 16 — झटपट संदर्भ कार्ड

✂ हे पान हाताशी ठेवा. हे वापरायला तयार असे प्रॉम्प्ट आहेत. फक्त ChatGPT उघडा, यांपैकी एक टाईप करा (तपशील तुमच्यानुसार बदलून), आणि पाठवा!

10 वापरायला तयार प्रॉम्प्ट

1. जे सामान आहे त्यातून रेसिपी:

"फक्त या सामानातून मला एक सोपी रेसिपी दे: [तुमचे लिहा]. [संख्या] लोकांसाठी. सोपी पावले."

2. सोप्या भाषेत समजावून सांगा:

"[विषय] खूप सोप्या शब्दांत समजावून सांग, जसे मी एक नवशिक्या आहे."

3. मुलांच्या गृहपाठात मदत:

"[शाळेचा विषय] एका [वय]-वर्षाच्या मुलाला सोप्या भाषेत उदाहरणासह समजावून सांग."

4. आरोग्याची घरगुती काळजी माहिती:

"माझ्या [कुटुंबातील सदस्याला] [हलके लक्षण] आहे. मी कोणती सोपी घरगुती काळजी घेऊ शकतो, आणि डॉक्टरांना कधी दाखवावे?" (नेहमी खऱ्या डॉक्टरांकडून पक्के करा.)

5. कुटुंबाचे बजट:

"₹[रक्कम] उत्पन्न असलेल्या [संख्या] लोकांच्या कुटुंबासाठी महिन्याचे एक सोपे बजट बनव. ते एका यादीच्या स्वरूपात दाखव."

6. एक संदेश लिहा:

"[उद्देश, उदा. माझ्या दुकानाच्या सणाच्या सेलची जाहिरात करण्यासाठी] एक छोटा, मैत्रीपूर्ण WhatsApp संदेश लिही. इमोजी टाक."

7. अर्ज / पत्र:

"[कारणासाठी] एक नम्र [रजा / नोकरी / तक्रार] अर्ज लिही. तो छोटा आणि आदरपूर्ण ठेव."

8. सरकारी कागदपत्रे:

"[आधार / PAN / रेशन कार्ड] साठी अर्ज करण्यासाठी मला कोणती कागदपत्रे लागतील?" (अधिकृत वेबसाइटवर पक्के करा.)

9. प्रवास योजना:

"[संख्या] लोकांसाठी [ठिकाण] ची [संख्या]-दिवसांची सहल ₹[बजेट] च्या आत आखून दे. स्वस्त जेवण आणि पाहण्याच्या जागा समाविष्ट कर."

10. भाषांतर:

"याचे [भाषा] मध्ये भाषांतर कर: [तुमचे वाक्य]."

💡 सुरक्षेचे 3 नियम लक्षात ठेवा

1. आधार क्रमांक, बँकेचे तपशील, पिन, OTP, किंवा पासवर्ड **कधीही सामायिक करू नका**.
2. महत्वाचा वैद्यकीय, कायदेशीर, आर्थिक, आणि सरकारी सल्ला **नेहमी** एखाद्या खऱ्या तज्ज्ञाकडून पक्का करा.
3. **हे मोफत आहे** — ChatGPT "सुरु करण्यासाठी" कोणालाही कधीही पैसे देऊ नका.

🌟 तुम्ही करून दाखवले!

आता तुम्हाला ChatGPT एखाद्या तज्ज्ञासारखे कसे वापरावे हे माहीत आहे. त्या हुशार मित्राला तुमच्या खिशात ठेवा, मोकळेपणाने विचारा, आणि रोज काहीतरी नवीन शिका.

आनंदी गप्पा! 😊

मार्गदर्शिकेची समाप्ती — मराठी आवृत्ती

ही मार्गदर्शिका शैक्षणिक हेतूसाठी आहे. ChatGPT हे OpenAI चे उत्पादन आहे. ॲपचे इंटरफेस कालांतराने बदलू शकतात; लेखनाच्या वेळी पावले अचूक आहेत. नेहमी स्क्रीनवरील सूचना आणि अधिकृत स्रोतांचे पालन करा.

Built by **Garv**